

Ὅμιλία 12η

(Ἀποκ. 2, 9β-12)

Ἡ συναγωγή τοῦ Σατανᾶ. Ὁ διωγμός τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης. Ἐπαγγελίες πρὸς αὐτήν. Προοίμιο ἐπιστολῆς πρὸς τὸν ἐπίσκοπο Περγάμου.

Κυνεχίζουμε, ἀγαπητοί μου, τὴν ἀνάλυσή μας στὴν ἐπιστολή αὐτὴν τοῦ Κυρίου πρὸς τὸν ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης.

Εἶδαμε ὅτι ὁ Κύριος ἐπαινεῖ τὸν ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης –πράγματι, ἡ ἐπιστολή αὐτὴ δέν ἔχει κανέναν ψόγο, καμμία κατηγορία, παρὰ μόνο ἐπαίνους– καὶ τὸν ἐπαινεῖ διότι εἶναι πτωχός, κατὰ κόσμον πτωχός, παρὰ τὸν πλοῦτο τῆς πόλεως τῆς Σμύρνης, ἀλλὰ εἶναι πλούσιος κατὰ Θεόν.

Καί μπαίνει τώρα σέ ἓνα καινούργιο θέμα, ἀφοῦ εἶδαμε τὴν ἀνάλυση αὐτῆς τῆς κατὰ Θεόν πτωχείας.

Σημειώνει ὁ Κύριος: «καὶ τὴν βλασφημίαν ἐκ τῶν λεγόντων Ἰουδαίους εἶναι ἐαυτούς, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ συναγωγή τοῦ σατανᾶ»¹. Δηλαδή, γνωρίζω ἀκόμη καὶ τὴ συκοφαντία πού σᾶς ἔγινε ἀπὸ ἐκείνους πού λένε ὅτι εἶναι Ἰουδαῖοι, ἐνῶ δέν εἶναι, ἀλλὰ εἶναι συναγωγή τοῦ διαβόλου.

1. Ἀποκ. 2, 9.

Καταρχάς, αγαπητοί μου, προσέξτε τί χαρακτηρι-
σμούς δίνει ο Κύριος! Εάν κάποτε θά έπρεπε νά δώ-
σουμε εμείς αυτούς τούς χαρακτηρισμούς, θά μπορού-
σε νά χαρακτηριστούμε ότι είμαστε σκληροί, ότι είμα-
στε φανατικοί, ότι μέσα μας δέν διατηρούμε αγάπη!
Σήμερα δυστυχώς αυτό είναι τό κλίμα, όταν μάλιστα
κάποιοι λένε πώς πρέπει νά ενώσουμε και νά αναμί-
ξουμε τά άμικτα... θέλοντας μ' αυτόν τόν τρόπο τούς ό-
μιλητές, εκείνοι πού τούς κατηγορούν ότι μιλάνε δηθεν
σκληρά, νά είναι θεϊκότεροι του Θεού, και επιεικέστε-
ροι του Θεού, και ευγενέστεροι του Θεού!

Όρίστε λοιπόν! Εάν ο Χριστός μιλάει έτσι, εάν ο
λόγος του Θεού χαρακτηρίζει μ' αυτόν τόν τρόπο, τότε
έγώ, πού είμαι ο υπηρέτης του, μιά φωνή ανάμεσα στίς
μυριάδες φωνές πού μίλησαν τόν λόγο του Θεού μέσα
στους αιώνες, ποιός είμαι έγώ για νά μιλήσω μέ διαφο-
ρετικό τρόπο από εκείνον πού μιλάει ο Κύριος; Ποιός
είμαι; Θά μιλήσουμε λοιπόν μέ τό ύφος πού μιλάει και
ο Κύριος.

Ο Κύριος χαρακτηρίζει αυτούς τούς Ιουδαίους
συναγωγή του Σατανά, του διαβόλου. Και ακόμη λέει
ότι είναι βλασφημία τό νά λένε αυτοί ότι είναι Ιουδαί-
οι. Άλλά άς τά δούμε τά πράγματα μέ τή σειρά τους.

Τί είναι αυτή ή *συναγωγή του Σατανά*;

Η *συναγωγή του Σατανά*, κατά τό βιβλίο της Άπο-
καλύψεως, είναι αυτή πού δέν πίστεψε στον Χριστό
αλλά και ή έμμένουσα στήν άπιστία ιουδαϊκή Συνα-
γωγή.

Ο τίτλος *Ιουδαϊος* είναι όπωσδήποτε τίτλος τιμητι-
κός. Ο ίδιος ο Κύριος, κατά τήν ανθρώπινη φύση Του,

ἦταν Ἰουδαῖος· καί γι' αὐτό, ὅταν συνομιλοῦσε μέ τήν Σαμαρείτιδα γυναίκα, τῆς εἶπε πώς ἡ σωτηρία προέρχεται ἀπό τοὺς Ἰουδαίους.² Ἀλλά αὐτός ὁ τιμητικός τίτλος, *Ἰουδαῖος*, (ὄχι ἀπλῶς *Ἑβραῖος* ἢ *Ἰσραηλῆτης*, ἀλλά ὁ καταγόμενος ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ Ἰούδα, τῆς βασιλικῆς φυλῆς, ἀπό τήν ὁποία θά προερχόταν καί ὁ Χριστός) αὐτός ὁ τίτλος, ἀγαπητοί μου, ξέπεσε, διότι ἀπλούστατα οἱ Ἰουδαῖοι δέν πίστεψαν στόν Χριστό, καί ἔτσι ἔμειναν *ψιλῶ ὀνόματι*, ὀνομαστικά μόνο, μέ τόν τίτλο *Ἰουδαῖοι*.

Καί οἱ ἀληθινοί μέν Ἰουδαῖοι, ἐκεῖνοι δηλαδή πού πίστεψαν στοὺς Προφῆτες, πίστεψαν καί στόν Χριστό, καί ἀποτέλεσαν τήν Ἐκκλησία· ἔτσι, ἡ Συναγωγή ἐγινε Ἐκκλησία. Ἐκεῖνοι ὅμως οἱ Ἰουδαῖοι πού δέν πίστεψαν στόν Χριστό παρέμειναν ὡς ἡ *Συναγωγή τῶν Ἰουδαίων*.

Ἀλλά γιατί δέν πίστεψαν στόν Μεσσία;

Δέν πίστεψαν διότι δέν μπόρεσαν νά συλλάβουν τό νόημα τοῦ μηνύματος τῶν Προφητῶν. Ζοῦσαν μέσα σέ μία παχυλότητα ἀντιλήψεων· θέλησαν ἓναν Μεσσία πού θά τοὺς ἔδινε πλοῦτο καί ἐθνική ἐλευθερία.

Τό δυστύχημα γι' αὐτούς εἶναι ὅτι ἔχουν μείνει σ' αὐτήν τήν ἄποψή τους μέχρι καί σήμερα, μέχρι αὐτήν τή στιγμή πού μιλάμε, ἀγαπητοί μου. Ἔτσι, αὕτη ἡ Συναγωγή τῶν Ἰουδαίων –πού δέν ἔγινε Ἐκκλησία καί παρέμεινε Συναγωγή τῶν Ἰουδαίων– περιμένει ἀκόμη τόν Μεσσία ὡς ἀπόγονο τοῦ Δαυίδ, δηλαδή ἓναν κοσμικό ἀρχηγό καί ἐξουσιαστή, ὄχι ἀπλῶς τῆς πατρίδος τους, ἀλλά ὅλων τῶν ἐθνῶν! Ἐπειδή ὅμως ὁ Ἰησοῦς εἶ-

2. Βλ. *Ἰωάν.* 4, 22.

ναι ὁ ἀληθινός Μεσσίας, καί ὁ Μεσσίας ἦλθε (εἶναι ὁ Χριστός· αὐτό σημαίνει *Μεσσίας· Χριστός*), καί ἀφοῦ ἦλθε, τότε μάταια τὸν ἀναμένουν.

Σκεφθεῖτε ὅτι ἀπὸ τὸν καιρὸ τῶν Προφητῶν, ἡ μᾶλλον ἂν βάλουμε τουλάχιστον χίλια χρόνια πρὶν καὶ πρέπει νὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὸν Μωυσῆ –γιὰ νὰ μὴν πῶ ἀπὸ τὸν Ἀβραάμ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο μέχρι σήμερα πέρασαν τέσσερις χιλιάδες χρόνια– ἂν πρέπει νὰ ξεκινήσουμε ἀπὸ τὸν Μωυσῆ, ὁ ὁποῖος μίλησε γιὰ τὸν μεγάλο αὐτὸν Προφήτη, τὸν Μεσσία, πού ὅποιος δέν θά πιστευε σ' Αὐτόν θά ἐξολοθρευόταν ἀπὸ τὸν λαὸ τοῦ Θεοῦ,³ ἔχουν περάσει τρεισήμισι χιλιάδες χρόνια ἀπὸ τότε. Καὶ τό χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι μέχρι τὸν 5ο αἰῶνα π.Χ. ἔχουμε μία σειρά προφητικῶν φωνῶν.⁴ Ἀπὸ τὸν 5ο αἰῶνα ὅμως μέχρι σήμερα, δηλαδή δυὸ χιλιάδες πεντακόσια χρόνια, δέν ἔχει ἀκουστεῖ καμμία προφητικὴ φωνή γιὰ τὸν Μεσσία. Ποῦ εἶναι ὁ Μεσσίας; Ἀπλῶς-στατα, ὁ Μεσσίας ἦλθε.

Εἶδαν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ὅτι ἀργεῖ ὁ Μεσσίας νὰ ἔρθει, καὶ σκέφτηκαν ὅτι θά πρέπει νὰ ἐρμηνεύσουν διαφορετικά τούς Προφήτες. Βεβαίως ἤδη τούς εἶχαν ἐρμηνεύσει διαφορετικά. Καὶ θά πρέπει τώρα νὰ μεταθέσουν τὴν ἐρμηνεία γιὰ τό πρόσωπο τοῦ Μεσσίου, ὅχι ὡς προσώπου πλέον, ἀλλ' ὡς λαοῦ. Ὁ Μεσσίας πιά δέν

3. Βλ. Δευτ. 18, 15-20.

4. Ἐκτός βεβαίως τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου καὶ Βαπτιστοῦ τοῦ Κυρίου, ὁ τελευταῖος τῶν συγγραφέων προφητῶν ὑπῆρξε ὁ προφήτης Μαλαχίας, ἓνας ἐκ τῶν δώδεκα *μικρῶν προφητῶν*. Ὁ χρόνος δράσεώς του προσδιορίζεται στὸ πρῶτο μισό τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος, καὶ συγκεκριμένα στὴν περίοδο μεταξὺ 485-445 π.Χ. Ὁ Μαλαχίας ἔπεται τῶν προφητῶν Ἀγγαίου καὶ Ζαχαρίας.

εἶναι ἓνα πρόσωπο, ἀλλά ἓνας λαός· εἶναι ἓνας λαός πού θά διαδραματίσει τόν ρόλο τοῦ Μεσσίου. Ὁ Ἰσραήλ λοιπόν, ὡς λαός, εἶναι ὁ Μεσσίας, ὁ ὁποῖος πρέπει νά ἀναλάβει τή διεκδίκηση τῶν δικαίων του ἀπό τά ἔθνη, πού αὐτά ὑποτίθεται ὅτι καταπάτησαν τά δικάιά του μέχρι σήμερα.⁵

Προσέξτε νά δεῖτε πόσο σπουδαῖα εἶναι αὐτά καί, ἂν θέλετε, καί πόσο ἐπίκαιρα, καί πόσα πράγματα μποροῦν νά ἐρμηνεύσουν. Αὐτά πού σᾶς λέω δέν εἶναι δικές μου ἐρμηνεῖες· ἡ ἴδια ἡ Συναγωγή, ὁ ἴδιος ὁ Ἰσ-

5. Μερικοί ἔχουν προσπαθήσει νά διερμηνεύσουν τό κεφάλαιο 53 τοῦ Ἡσαΐα ὡς ἀναφερόμενο στό "ὑποφέρον Ἰσραήλ", τό ἔθνος, παρὰ στόν "ὑποφέροντα Μεσσία". Ὅμως πολλά στοιχεῖα ἀποδεικνύουν πώς τό θέμα εἶναι ὁ Μεσσίας, καί ὄχι ὁ Ἰουδαϊκός λαός: (1) Αὐτή ἡ προφητεία μιλάει γιά ἓνα ἄτομο ἀπ' τήν ἀρχή ὡς τό τέλος. (2) Ὁ στίχος 8 εἶναι συμπερασματικός: «ὁ ὑποφέρον τραυματίστηκε γιά τίς παραβάσεις τοῦ λαοῦ μου (Ἰσραήλ)»· καί ἔτσι Αὐτός εἶναι ἓνα ἄτομο πού ὑποφέρει ἀναπληρωματικά γιά τόν λαό. Ἐπομένως δέν μπορεῖ Αὐτός νά εἶναι ὁ λαός. (3) Αὐτός εἶναι ἓνα ἄθωο θῦμα (Ἡσ. 53, 7-9), πράγμα πού ποτέ δέν θά μποροῦσε νά λεχθεῖ γιά τό ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ. (4) Εἶναι ἓνα ἐθελοντικό θῦμα, πού θεληματικά «παρέδωκε τήν ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον» (Ἡσ. 53, 12), εἰκονίζοντας πάλι τόν θάνατο ἑνός ἀτόμου, καί ὄχι ἔθνους. Ἐπιπλέον τό Ἰσραήλ, ὡς ἔθνος, ποτέ δέν ἔχει ὑποφέρει θεληματικά, ἐθελοντικά ἢ ἀναπληρωματικά. (5) Εἶναι ἓνα θῦμα πού δέν ἀνθίσταται, πού «δέν ἤνοιξε τό στόμα αὐτοῦ» (Ἡσ. 53, 7), πράγμα πού δέν μπορεῖ νά λεχθεῖ γιά τό ἔθνος τοῦ Ἰσραήλ. Οἱ λέξεις δέν μποροῦν νά κάνουν καθαρότερη τήν ἔννοια σ' αὐτούς πού εἶναι ἀνοιχτοί στήν ἀλήθεια. Τό κεφάλαιο 53 τοῦ Ἡσαΐα περιγράφει ἓνα ἀναμάρτητο, ἐθελοντικό, μὴ ἀνθιστάμενο ἄτομο, πού ὑποφέρει, ἀναπληρωματικά, γιά τόν λαό τοῦ Θεοῦ, τό Ἰσραήλ. (Tony Alamo, *The Messiah According to Bible Prophecy*, p. 81) Βλ. π. Ἀθανασίου Μυτιληναίου, *Ἐπιλογή Ψαλμῶν*, Τόμ. Γ', Ὁμιλία 19η, ἐκδ. Ἱ.Μ.Κορνηνείου, Στόμιον 2016, σ. 178.

ραήλ εἶναι ἐκεῖνος πού δίνει αὐτή τήν ἐρμηνεία· δέν τήν δίνω ἐγώ τήν ἐρμηνεία αὐτή.

Ἀλλά οἱ ἄνθρωποι αὐτοί, ἀφοῦ δέν πίστεψαν στόν Χριστό, ὅταν βλέπουν τούς χριστιανικούς λαούς σέ μία προκοπή, ὅταν τούς βλέπουν νά ἔχουν τίς πατρίδες τους, ἐνῶ αὐτοί βρίσκονται καί ζοῦν κάτω ἀπό μίαν ἀ-
ρράν, κατάρρα, ἐπόμενο εἶναι νά φτάσουν στό σημεῖο νά
ζηλοτυποῦν φοβερά! νά ζηλοτυποῦν τούς Χριστιανούς
καί τά ἔθνη!

Ἄν θέλετε, ρίξτε μιά ματιά πῶς τό προφητεύει αὐ-
τό ὁ Κύριος στήν παραβολή τοῦ *ἁσώτου υἱοῦ*.⁶ Εἶναι ἡ
συμπεριφορά τοῦ *μεγαλυτέρου υἱοῦ*. Ξέρετε, πολλές
φορές, στά κηρύγματα, ὅταν ἀναλύουμε τήν παραβολή
τοῦ *ἁσώτου*, μένουμε πάντοτε στό πρόσωπο τοῦ *ἁσώ-
του υἱοῦ*. Δέν ξέρω γιατί· μᾶς εἶναι συμπαθέστερο τό
πρόσωπο, καί δικαιολογημένα. Λέμε ὅτι ὁ *ἁσωτος υἱ-
ός*, ὁ ὁποῖος κινήθηκε ἔτσι κι ἔτσι, μετανόησε, ἐπανήλ-
θε καί λοιπά, καί συνήθως δέν ἀναλύουμε, δέν κάνου-
με τομή τῆς ψυχολογίας τοῦ *πρεσβύτερου υἱοῦ*.

Αὐτός ὁ *πρεσβύτερος υἱός* δέν εἶναι παρὰ οἱ Ἑ-
βραῖοι. Ζήληψε ὁ *πρεσβύτερος υἱός* ὅταν εἶδε νά γίνε-
ται ἀποδεκτός, νά ἀγκαλιάζεται καί νά δικαιώνεται ὁ
νεότερος, ὁ *ἁσωτος υἱός*. Καί ὁ *ἁσωτος υἱός* εἶναι τά ἔ-
θνη, πού ἔφυγαν μακριά ἀπό τόν ἀληθινό Θεό καί ἀ-
σώτευσαν, ξοδεύοντας τήν ψυχή τους, αὐτή τήν μεγάλη
τους περιουσία, στήν ἁμαρτία καί στήν εἰδωλολατρεία.
Καί τώρα ὁ Θεός καλεῖ τά ἔθνη.

Θυμηθεῖτε, ἱστορικά τώρα, πῶς ἀντέδρασαν οἱ
Ἑβραῖοι ὅταν ὁ ἀπόστολος Παῦλος τούς μίλησε στά

6. Βλ. *Λουκᾶ* 15, 11-32.

Ἱεροσόλυμα καί τούς εἶπε ὅτι ὁ Θεός τόν ἔστειλε στά ἔθνη. Μέχρι τήν ὥρα ἐκείνη τόν ἄκουγαν· ἀλλά μόλις ἄκουσαν τή λέξη ἔθνη, δαιμονίστηκαν... καί ἔπαιρναν χῶμα ἀπό κάτω καί τό πετοῦσαν ἐπάνω ψηλά, κι ἔσχιζαν τά ροῦχα τους καί τά πετοῦσαν ἐπάνω στόν ἄέρα, καί φώναζαν στόν Λυσία τόν χιλιάρχο: *Σκότωσέ τον αὐτόν τόν ἐξωμότη! Σκότωσέ τον!...*⁷ Εἶδατε, ἀγαπητοί μου;

Αὐτή ἡ παραβολή τοῦ Κυρίου, ὅπου περιγράφεται ἡ ψυχολογία τοῦ πρεσβυτέρου υἱοῦ, τοῦ Ἰσραήλ, ἔναντι τοῦ νεοτέρου υἱοῦ, τῶν ἐθνῶν, συνεχίζεται τώρα πιά ἱστορικά νά πραγματώνεται. Βλέπουμε τούς Ἀποστόλους, καί συγκεκριμένα τόν ἀπόστολο Παῦλο, τοῦ ὁποίου ἔχουμε περισσότερες βιογραφικές πληροφορίες του στίς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, ὅταν πηγαίνει στίς συναγωγές νά κηρύξει Χριστό, στήν Ἀντιόχεια τῆς Πισιδίας –ὄχι τῆς Συρίας–, στή Θεσσαλονίκη, στήν Κόρινθο, ὅπου καί ἄν πῆγε, οἱ Ἑβραῖοι ἦταν ἀπό πίσω!... νά τόν κυνηγοῦν διαρκῶς, καί νά μή μπορεῖ πουθενά νά σταθεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος!... διαρκῶς οἱ Ἑβραῖοι νά τόν καταδιώκουν!⁸

Ὅταν κάποτε βρέθηκε στήν Κόρινθο, σκόπευε νά πάει διά θαλάσσης στά Ἱεροσόλυμα γιατί εἶχε τήν εὐλογία τῆς λογίας –εἶχε μαζέψει χρήματα γιά τούς πτωχοῦς τῆς Ἱερουσαλήμ. Τότε πληροφορήθηκε ὅτι οἱ Ἑβραῖοι εἶχαν ἐτοιμάσει συνομωσία, καί στόν λιμένα τῶν Κεγγρεῶν θά ἔμπαιναν καί αὐτοί μέσα στό πλοῖο, καί στόν δρόμο, κάποια νύχτα, θά τόν ἄρπαζαν καί θά

7. Πράξ. 22, 22.

8. Βλ. Πράξ. 13, 42-51. 17, 5-15. 18, 12-17.

τόν πετοῦσαν στή θάλασσα νά τόν πνίξουν –εἶναι τά ἔργα τῶν Ἑβραίων αὐτά... αὐτές ὅλες οἱ δολοπλοκίες τους! Τό ἔμαθε ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καί πῆγε διά ξηρᾶς. Δηλαδή, ἦλθε στή Μακεδονία, πέρασε ἀπό τήν Τρωάδα, ἀπό ἐκεῖ μετά πῆρε πλοῖο καί ἐρχόταν παραλιακά τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καί λοιπά. Καί τελικά συνελήφθη στά Ἱεροσόλυμα καί εἶχε τήν παρακάτω περιπέτειά του.⁹

Βλέπετε πῶς σκέπτονταν οἱ Ἑβραῖοι; Βλέπετε πῶς κυνηγοῦσαν οἱ Ἑβραῖοι τόν ἀπόστολο Παῦλο; Δηλαδή στήν πραγματικότητα κυνηγοῦσαν τήν Ἐκκλησία, τούς Χριστιανούς. Τούς εἶχε καταλάβει μία φοβερή, φοβερότατη ζηλοτυπία!

Ἔτσι, ἀφενός μέν ἡ ἀπογοήτευσή τους ὅτι ὁ Μεσσίας τους δέν ἦλθε, ἀφετέρου ἡ ζηλοτυπία τους, τούς ἔφθασε στή φοβερή αὐτή κατάσταση, ὥστε στήν ἐποχή μας νά ἔχουν ἰδρύσει τόν Σιωνισμό, δηλαδή μία κίνηση, θά λέγαμε, μέ τήν ὁποία σκοπεύουν νά πάρουν πίσω τά δικαιώματά τους οἱ Ἑβραῖοι, νά τιμωρήσουν τούς λαούς, κάτω ἀπό τό πέλμα τῶν ὁποίων ὡς Ἑβραῖοι τῆς διασπορᾶς δέχθηκαν ἐξευτελισμούς, καί νά ἐπικρατήσουν ἐπὶ ὅλων τῶν ἐθνῶν, νά γίνουν κοσμοκράτορες! Εἶναι πραγματικά φοβερό αὐτό. Γι' αὐτό ἀκριβῶς αὐτός ὁ Διεθνῆς Σιωνισμός, πού στίς ἡμέρες μας δρᾷ ἔντονα, δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ μία σκοτεινὴ δύναμη, ἥ, καλύτερα, μία δύναμη μέ πολλά πλοκάμια, πού ἔχει ἀγκαλιάσει ὁλόκληρη τήν ὑφήλιο, καί προσπαθεῖ νά ἐπιφέρει κατάπτωση τῶν χριστιανικῶν λαῶν

9. Βλ. Πράξ. 20, 1-6. 11, 30. 12, 25. Πρβλ. Πράξ. 9, 23-25. 17, 14. 23, 12-35. κ.ά.

καί ἐπικράτηση τῶν Ἑβραίων.¹⁰

Ἀγαπητοί μου, αὐτά πού λέμε δέν εἶναι παραμύθια οὔτε ἀποτελέσματα ἑνός φανατισμοῦ ἐναντίον τῶν Ἑβραίων. Μόλις πρίν λίγα χρόνια ὁ ἴδιος ὁ Ο.Η.Ε., ὁ Ὅργανισμός Ἑνωμένων Ἐθνῶν, ἔβγαλε στήν ἐπιφάνεια τό θέμα Σιωνισμός! Ἐνα ἤ δύο χρόνια εἶναι –δέν θυμᾶμαι– πού ἔβγαλε ἀπόφαση κατά τοῦ Σιωνισμοῦ. Εἶναι φοβερό πράγμα!¹¹

10. Ὁ Διεθνής Σιωνισμός (ἀπό τό ὄρος Σιών στήν Ἱερουσαλήμ, ὡς συνεκδοχική ὀνομασία τῆς ἴδιας τῆς πόλης) ἰδρύθηκε τό 1897 στή Βασιλεία τῆς Ἑλβετίας, μέ σκοπό τόν ἐπικρισμό τῆς Παλαιστίνης μέ Ἑβραίους τῆς διασπορᾶς καί τήν ἴδρυση τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ, ὅπως καί τήν προετοιμασία τοῦ ἐρχομοῦ τοῦ ἀναμενόμενου Μεσσία (Ἀντιχρίστου) ὡς παγκόσμιου κυβερνήτη μέ ἔδρα τήν Ἱερουσαλήμ. Ὁ πρῶτος σκοπός πραγματοποιήθηκε τόν Μάιο τοῦ 1948· ἀπομένει ὁ δεύτερος, ἡ παγκόσμια κυριαρχία.

11. Ἄν καί ὁ ΟΗΕ φέρεται ὡς σὺνταγός πίσω ἀπό τό σιωνιστικό ἄρμα καί εὐλογεῖ τίς ἐπιθετικές ἐνέργειες καί τοὺς παράνομους ἱμπεριαλιστικούς πολέμους τῶν ΗΠΑ καί τοῦ Ἰσραήλ, στίς 10 Νοεμβρίου 1975 ἐξέδωσε μιά καταδικαστική ἀπόφαση, μέ ἀριθμό 3379, σύμφωνα μέ τήν ὁποία ὁ Σιωνισμός εἶναι μιά μορφή ρατσισμοῦ καί ρατσιστικῶν διακρίσεων. Ἡ ἀπόφαση υἱοθετήθηκε καί ἡ πλειοψηφία τῆς διεθνοῦς κοινότητος τήν ὑποστήριξε. 72 χῶρες ψήφισαν ὑπέρ τῆς ἀποφάσεως, καί μόνο 35 κατά, μέ 32 ἀποχές. Ἡ ἀπόφαση ἐμπεριεῖχε ἐπίσης ἄλλες δύο, ἐλάχιστα γνωστές ἀποφάσεις, πού εἶχαν ληφθεῖ ἀπό Διεθνεῖς Ὅργανισμούς τό ἴδιο ἔτος· τήν ὑπ' ἀριθμόν 77 ἀπόφαση τῆς Συνέλευσης τῶν Ἀρχηγῶν τῶν Κρατῶν καί τῶν Κυβερνήσεων τοῦ Ὁργανισμοῦ Ἀφρικανικῆς Ἐνότητος, κατά τήν ὁποία τό ρατσιστικό καθεστῶς στήν κατεχόμενη Παλαιστίνη καί τά ρατσιστικά καθεστῶτα στήν Ζιμπάμπουε καί στή Νότια Ἀφρική ἔχουν μιά κοινή ἱμπεριαλιστική καταγωγή, ἀποτελοῦν μιά ἐνιαία συνθήκη καί ἔχουν τήν ἴδια ρατσιστική δομή, καί τήν Πολιτική Διακήρυξη καί Στρατηγική γιά τήν Ἰσχυροποίηση τῆς Διεθνοῦς Εἰρήνης καί Ἀσφάλειας καί τήν Ἐνίσχυση τῆς Ἀλληλεγγύης καί τῆς Ἀμοιβαίας Ὑποστήριξης ἀνάμεσα στίς

Ἐξ ἄλλου μὴ ξεχνᾶμε ὅτι ὁ Μασονισμός, ὁ Χιλιασμός καὶ ὁ Οἰκουμενισμός εἶναι ἔργα καὶ ἡμέρες τοῦ Σιωνισμοῦ, εἶναι δικά του ἔργα.¹² Καὶ προσπαθοῦν νὰ κατακτήσουν τὸν κόσμον μ' αὐτὸν τὸν τρόπο· νὰ πολεμοῦν μέ ἐσωτερικούς ἐχθρούς, μέ τοὺς ἴδιους τοὺς Χριστιανούς, οἱ Χριστιανοὶ δηλαδή νὰ στρέφονται ἐναντίον τῆς πίστεώς τους, ἐναντίον τῆς πατρίδος τους καὶ λοιπά. Διότι, πεῖτε μου, ὅταν ἓνας ἄνθρωπος γίνεται Μασόνος, γίνεται Χιλιαστής, δέν στρέφεται ἐναντίον τῆς πίστεώς του; δέν στρέφεται ἐναντίον τῆς πατρίδος του;

Γιὰ παράδειγμα, σοῦ λένε οἱ Χιλιαστές: *Γιαχβέ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Ἰεχωβά*.

Γιατί, κύριοι, τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ λέτε πὼς εἶναι τὸ *Ἰεχωβά*; Εἶδατε ἐσεῖς πουθενά στήν Καινὴ Διαθήκη νὰ γράφει, ἔστω καὶ μιά φορά, τὸ ὄνομα *Ἰεχωβά*; Γιατί; Δέν τὸ ἀντιλαμβάνεστε –θά λέγαμε στοὺς Χιλιαστές– ὅτι ὑπηρετεῖτε ξένα συμφέροντα; ὅτι ἔχει λυσοᾶξει ἡ Συναγωγὴ τῶν Ἰουδαίων ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας, καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν προσβάλλει;¹³

¹² Ἀδέσμευτες Χῶρες, πού ἀποκαλεῖ τὸν Σιωνισμό *ρατσιστική καὶ ἱμπεριαλιστική ἰδεολογία*. Ὅμως, τὸ 1991, ἡ ὑπ' ἀριθμ. 3379 ἀπόφαση ἀνακλήθηκε, γιατί τὸ Ἰσραήλ καὶ οἱ ΗΠΑ τὸ ἀπαίτησαν, ἀπειλώντας πὼς δέν θά συμμετάσχουν στὴ Σύνοδο Εἰρήνης τῆς Μαδρίτης. Παρ' ὅλα αὐτά, ἡ ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ ΟΗΕ ἄφησε ἓνα ἄσβηστο ἵχνος στὴν Ἱστορία. (Ανάκτηση: 28 Ἀπριλίου 2023 ἀπὸ τὸ <https://omniatv.com/5757>)

12. Στὰ 1861, ἓνα ἐβραϊκὸ περιοδικὸ πού ἐκδίδετο στὸ Παρίσι, μέ τίτλο *La Verite Israelite* (V, 74), ἀποκαλύπτει πὼς οἱ Μασόνοι καὶ οἱ Ἑβραῖοι ἔχουν παρόμοιους στόχους.

13. Ὁ Charles Russell (1852-1916), γνωστός καὶ ὡς *πάστορας Ρῶσσελ*, ἦταν ὁ ἰδρυτὴς τῆς ὁργάνωσης τῶν Μαρτύρων τοῦ Ἰεχω-

Ἀλλά τό σπουδαῖο εἶναι ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Κύριος χαρακτηρίζει αὐτήν τή Συναγωγή τῶν Ἰουδαίων, πού κινεῖται μ' αὐτόν τόν τρόπο, *συναγωγή τοῦ Σατανᾶ*! Νομίζω πώς πιό καίριος καί πιό εὐστοχος χαρακτηρισμός ἀπ' αὐτόν πού δίνει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος δέν θά μπορούσε νά δοθεῖ· ἂν θέλετε, ἀποκαλυπτικότερος χαρακτηρισμός δέν θά μπορούσε νά δοθεῖ. Καί θά δοῦμε στή συνέχεια γιατί εἶναι ὁ ἀποκαλυπτικότερος χαρακτηρισμός.

Πάντως τό θέμα εἶναι ὅτι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι διεισδύουν παντοῦ μέ κάθε μέσο! Διεισδύουν στήν κρατική μηχανή κάθε λαοῦ, κάθε κράτους, καί προσπαθοῦν νά κρατοῦν στά χέρια τους τήν οἰκονομία τῶν λαῶν, μά καί τή διοίκηση, ἀκόμη καί τόν τύπο. Αὐτό, τό ὅτι κρατοῦν καί τόν τύπο, ἀποδείχθηκε. Οἱ μεγαλύτερες ἐφημερίδες τοῦ κόσμου εἶναι στά χέρια τῶν Ἑβραίων! Καί γράφουν ὅπως ἐκεῖνοι θέλουν νά γράφουν. Πάντα! Ἔ-

βᾶ. Τό 1879 πρωτοεξέδωσε τό γνωστό περιοδικό *Σκοπιά* μέ τήν ὀνομασία *Ἡ Σκοπιά τῆς Σιών* (*Zion's Watch Tower*). Στίς 11-6-1911 τό μήνυμά του πρὸς Ἑβραίους τοῦ Σάιντ Λιούις ἦταν ξεκάθαρο: *Σιωνισμός, ἡ Ἐλπίδα τοῦ Κόσμου*. Ἔλεγε: *Δέν κηρύττουμε τόν Ἰησοῦ στούς Ἑβραίους. Τό μήνυμά μας σ' αὐτούς εἶναι σάν Ἑβραῖοι πρὸς Ἑβραίους*—ἀπό τό *Ἡσ. 40, 1, 2*—*"Κουράγιο, κουράγιο Λαέ μου"*. (Fritz Springmeier, *Ρῶσσελ, Ἕνας Πρώϊμος Ἀμερικανός Σιωνιστής*, σ. 69). Ὁ Ρῶσσελ ὑπῆρξε Σιωνιστής, πρὶν ἀκόμη ὑπάρξει ἡ λέξις. Στά 1880 ἄρχισε νά *προβλέπει* τήν ἐπιστροφή τῶν Ἑβραίων στήν Παλαιστίνη. Στό βιβλίον του *Ἡ ἐπιστροφή τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ* (1889) ἀφιερώνει τό 8ο κεφάλαιο στήν ἀναβίωση τοῦ κράτους τοῦ Ἰσραήλ. Ἐπίσης διαφήμιζε τήν σιωνιστική κίνηση τοῦ *πατέρα* τοῦ Σιωνισμοῦ, Theodor (Tivadar) Herzl. Ἀργότερα ἔγραψε τό *Κουράγιο στούς Ἑβραίους*, λέγοντας πώς στή Βίβλο ὁ Θεός ὑποσχέθηκε τήν ἐπανίδρυση τοῦ κράτους τους. Βλ. Ὁμιλία 4η, ὑποσημ. 3.

τοι θέλουν νά γράφουν τίς ειδήσεις; ἔτσι τίς γράφουν. Ἔ, βέβαια, ἀφοῦ ὁ Τύπος βρίσκεται στά χέρια τους! Μέ αὐτούς τούς τρόπους προσπαθοῦν, μέ κάθε μέσο, νά κυριαρχήσουν πάνω σέ ὅλο τόν κόσμο.¹⁴

Ἐξ ἄλλου βλέπει κανεῖς καθαρά ὅτι τὰ *Πρωτόκολλα τῶν Σοφῶν τῆς Σιών*, αὐτό τό βιβλίον πού ἐκδόθηκε τόν περασμένο αἰῶνα, δέν εἶναι μῦθος, γιατί βλέπει κανεῖς ἕνα πρὸς ἕνα νά πραγματοποιοιοῦνται ὅλα ἐκεῖνα πού γράφτηκαν γι' αὐτούς, ἢ, καλύτερα, ἀποκαλύφθηκαν ἐκεῖνα πού αὐτοὶ εἶχαν ὡς σχέδιά τους ἐναντίον τῶν ἐθνῶν.¹⁵

14. Ὑπὸ τόν ἔλεγχόν τους εἶναι οἱ Τράπεζες, οἱ Μεγαλοτραπεζίτες, τὰ Καρτέλ, τό ΔΝΤ, ἡ Ὁμοσπονδιακὴ Τράπεζα Ἀποθεμάτων (FED), οἱ Ὀλιγάρχες, ἡ Wall Street, διάφορες ΜΚΟ, οἱ Παγκοσμιοποιητές, τό Πεντάγωνο καὶ τό ΝΑΤΟ, τό Συμβούλιον Ἐξωτερικῶν Σχέσεων, ἡ Τριμερὴς Ἐπιτροπὴ, ἡ Λέσχη Μπίλντερμπεργκ, ἡ Διεθνὴς Μασονία, οἱ Μυστικὲς Ὑπηρεσίαι (NSA, Echelon, M15, Mossad κ.ἄ.), ὁ Λευκὸς Οἶκος, τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Μπάκινγχαμ, οἱ Ὑποτακτικὲς Κυβερνήσεις μέ τὰ Κοινοβούλια τους, τὰ ΜΜΕ καὶ πολλὰ ἄλλα. (Ἀνάκτηση: 2-5-2023 ἀπὸ τό <http://www.newsbomb.gr/oikonomia/story/379503/apokalyptiko-arthro-pois-el-eghei-prag-matika-ton-kosmo>)

15. Πρόκειται γιὰ κείμενα τὰ ὁποῖα ἀποκαλύφθηκαν τό 1902 ἀπὸ τόν Ρῶσο Σέργιο Νεῖλο. Εἶναι τὰ πρακτικὰ τοῦ πρώτου συνεδρίου πού διοργάνωσε ἡ Παγκόσμια Σιωνιστικὴ Ὄργάνωση τό 1897 στὴ Βασιλεία τῆς Ἑλβετίας. Ἐνδιατρίβοντας κανεῖς σ' αὐτά, θαυμάζει τὴν εὐστοχίαν, τὴν μεθοδικότητα καὶ τὴν ἀκριβείαν τους, τὰ ὁποῖα ἀπὸ πολὺ παλιά ὑλοποιοῦνται ἀργὰ καὶ σταθερά. Σ' αὐτὰ ἐκτίθενται οἱ ἀντικειμενικοὶ σκοποὶ πού ἐπιδιώκονται ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ οἱ λεπτομέρειες τοῦ τελικοῦ σχεδίου δράσεως γιὰ τὴν κατάκτηση τῆς παγκόσμιας ἐξουσίας, ὅταν τὰ πάντα θὰ φαίνονταν ἔτοιμα γιὰ νὰ ἀρχίσουν τὸν τελικὸν τους ἀγῶνα. (Ἀνάκτηση: 28-4-2023 ἀπὸ τό www.politeianet.gr/books/9789603825128-kaktos-ta-protokolla-ton-sofon-tis-sion-20-4949)

Γιατί ὁμως ὁ Κύριος χαρακτηρίζει αὐτούς *συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ*;

Τούς χαρακτηρίζει ἔτσι, ἀγαπητοί μου, διότι ἀπλούστατα πίσω ἀπ' αὐτήν τή συναγωγή τῶν Ἰουδαίων εἶναι ὁ Σατανᾶς! Γι' αὐτό σᾶς εἶπα ὅτι εἶναι ἀποκαλυπτικός χαρακτηρισμός.

Καί τόν ἀπόστολο Πέτρο ἀποκάλεσε κάποτε ὁ Κύριος *σατανᾶ*, ἀπλούστατα διότι πίσω ἀπό τόν ἀπόστολο Πέτρο ἦταν ὁ Σατανᾶς. Καί ἂν κανεῖς κάνει τό θέλημα τοῦ Σατανᾶ, ταυτίζεται μέ τόν Σατανᾶ. Ἔτσι, ὁ Κύριος, μέ τό «ὑπαγε ὀπίσω μου, σατανᾶ»¹⁶ πού εἶπε στόν ἀπόστολο Πέτρο, προέβαινε σέ δύο ἀποκαλύψεις.

Ἡ μία εἶναι ὅτι πίσω ἀπό τόν ἀπόστολο Πέτρο ἐκείνη τή στιγμή εἶναι ὁ διάβολος. Καί ὁ ὁποῖος διάβολος ἔρχεται τώρα νά ξαναπειράξει τόν Κύριο. Διότι τήν πρώτη φορά, πού Τόν πείραξε στήν ἔρημο, ὅπως λέει τό Κατά Λουκᾶν εὐαγγέλιο, τόν ἄφησε «ἄχρι καιροῦ»¹⁷, γιά κάποιον καιρό. Νά ἔτος τώρα πάλι ὁ διάβολος, ἔρχεται. Καί ὅταν λέμε ὁ διάβολος, ἐννοοῦμε τόν Ἑωσφόρο. Δηλαδή δέν εἶναι ἓνας δαίμονας, δέν εἶναι ἓνας πονηρός ἄγγελος, ἀλλά εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Σατανᾶς. Ἐνας εἶναι ὁ Σατανᾶς· οἱ ἄλλοι εἶναι δαίμονες. Ἐνας εἶναι, αὐτός ὁ πρῶτος, ὁ Ἑωσφόρος. Αὐτός εἶναι. Καί τώρα ἔρχεται νά πειράξει τόν Κύριο διά τοῦ ἀποστόλου Πέτρου. Δέν τά κατάφερε ὁμως, γιατί ὁ ἀπόστολος Πέτρος μετανόησε, συνῆλθε. Ἀργότερα ἀρνήθηκε τόν Κύριο, ἀλλά συνῆλθε πάλι. Ὁ Ἰούδας εἶναι ἐκεῖνος ὁ ταλαίπωρος πού ἔγινε θῦμα τοῦ διαβόλου.

16. Ματθ. 16, 23. Μᾶρκ. 8, 33.

17. Λουκᾶ 4, 13.

Ἔτσι, τό ἓνα εἶναι αὐτό· ἀποκαλύπτει ὁ Κύριος ὅτι ἐκείνη τή στιγμή πίσω ἀπό τόν ἀπόστολο Πέτρο ἦταν ὁ Σατανᾶς. Καί τό δεύτερο εἶναι ὅτι ὁ ἀπόστολος Πέτρος ἦταν ὄργανο τοῦ Σατανᾶ.

Ἔτσι λοιπόν κι ἐδῶ· μέ τό νά πεῖ ὅτι αὐτοί εἶναι ἡ *συναγωγή τοῦ Σατανᾶ*, θέλει νά πεῖ δυό πράγματα· πρῶτον, ὅτι πίσω ἀπό τούς Ἑβραίους δρᾷ ὁ διάβολος, καί, δεύτερον, ἐπειδή αὐτοί γίνονται ὄργανα τοῦ διαβόλου, τότε ταυτίζονται μαζί του καί γίνονται καί αὐτοί *διάβολοι* θά λέγαμε, *σατανάδες!* Γι' αὐτό λοιπόν τούς ἀποκαλεῖ εὐστοχότατα *συναγωγή τοῦ Σατανᾶ*.

Εἶναι φοβερός χαρακτηρισμός αὐτός, ἀγαπητοί μου· *συναγωγή τοῦ Σατανᾶ!* Δέν τόν λέω ἐγώ· τόν λέει ὁ Κύριος. Ἄς προσέξουμε.

Ἀλλά... τί νά πεῖ κανεῖς! Ρίξτε μιά ματιά στόν 2ο ψαλμό, ἅμα θά πᾶτε σπίτι σας. Ἐκεῖ λέει ὅτι τά ἔθνη (καί δέν εἶναι κανεῖς ἄλλος παρὰ ὅλοι ἐκεῖνοι πού γίνονται ὄργανα τῶν Σιωνιστῶν) στρέφονται ἐναντίον τοῦ Θεοῦ καί ἐναντίον τοῦ «*χριστοῦ αὐτοῦ*». ¹⁸ Κάνει

18. *Ψαλμ.* 2, 2. Ὑπό τήν λέξη «ἔθνη» νοοῦνται οἱ Σιωνιστές καί οἱ λαοί πού παρασύρονται ἀπ' αὐτούς. Ὁ Σιωνισμός εἶναι ἐπανάσταση ἐναντίον τοῦ Θεοῦ ἀπό κάθε ἄποψη. Οἱ Σιωνιστές ἀπεχθάνονται τούς θρησκευόμενους Ἑβραίους, καί τό σίγουρο εἶναι ὅτι ἐδῶ καί αἰῶνες δέν πιστεύουν στόν Γιαχβέ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης· ἀντιθέτως, Τόν μισοῦν θανάσιμα! (Βλ. Theodor Herzl, *Ἡ παραδοσιακή Τορά ἀντίπαλος τοῦ Σιωνισμοῦ*). Ἀπορρίπτουν καί ἐπίσημα τήν Παλαιά Διαθήκη, τή θέση τῆς ὁποίας παίρνει τό Ταλμούδ. Δέν πρέπει νά συγχέεται ὁ Σιωνισμός μέ τόν Ἰουδαϊσμό. Οἱ ἀνά τούς αἰῶνες ἀποστάτες, ἀνυπάκουοι κι ἀμετανόητοι Ἑβραῖοι, τό διεφθαρμένο καί ἀνήθικο τμήμα τοῦ λαοῦ, ἡ *πονηρά συναγωγή* (Αἰριθ. 14, 27· 35), ἡ *ἐξεστραμμένη γενεά* (Δευτ. 32, 20), ἡ *συναγωγή πονηρευομένων* (Ψαλμ. 21, 17. 25, 5. 63, 3) εἶναι οἱ ἀρχαῖοι

σαφή διάκριση μεταξύ τοῦ Θεοῦ καί τοῦ Χριστοῦ Του, γιά νά δείξει τόν Ἅγιο Τριαδικό Θεό καί τόν Χριστόν Κυρίου, δηλαδή τόν Θεάνθρωπο Ἰησοῦ.

Καί τότε, λέει, ὁ Θεός «ἐγελάζεται αὐτούς», ἀλλά καί ὁ Χριστός, ἀναφέρει πάλι στόν 2ο ψαλμό, θά τούς συντρίψει αὐτούς ὥπως ἕνας κεραμέας συντρίβει μέ ἕνα σιδερένιο ραβδί τά κεραμικά του. Μέ πόση εὐκολία σπάζουμε ἕνα τσουνκάλι, μία στάμνα, ὅταν ἔχουμε ἕνα σιδερένιο ραβδί; μέ τόν ἴδιο τρόπο θά τούς συντρίψει αὐτούς ὁ Κύριος.

«Εγελάζεται αὐτούς»! Αὐτό τό «ἐγελάζεται» εἶναι φοβερό· νά γελάσει εἰς βάρος σου ὁ Θεός, δηλαδή νά σέ κοροϊδέψει ὁ Θεός, καί νά πεῖ: *Ταλαίπωρε, φτωχέ, ἔρχεσαι νά πολεμήσεις μαζί μου...!* Ξέρετε τί εἶναι νά γελάσει ὁ Θεός εἰς βάρος σου; Εἶναι φοβερό πράγμα! Διότι ὁ Θεός βλέπει τά τεχνάσματα στούς Ἑβραίους, τά δαιμονικά αὐτά τεχνάσματα, τά βλέπει καί λέει: *Ταλαίπωροι, Ἑβραῖοι...!*

Διαβάστε, παρακαλῶ, αὐτόν τόν ψαλμό· εἶναι προφητικότατος· ἀναφέρεται ἀκριβῶς σέ ὅσα λέμε τώρα.

Καί ἀπευθύνεται ὁ Κύριος, πάντα πρός τόν ἐπίσκοπο τῆς Σμύρνης, καί τοῦ λέει: *«μηδέν φοβοῦ ἃ μέλλεις παθεῖν. ἰδοὺ δὴ μέλλει βαλεῖν ὁ διάβολος ἐξ ὑμῶν*

Σιωνιστές, οἱ ὁποῖοι εἶναι σέ ἀδιάκοπη σύγκρουση μέ τόν Γιαχβέ καί τό ὑπόλοιπο πιστό καί ἐνάρετο τμήμα τῶν Ἑβραίων, τό *λεῖμμα* (Ρωμ. 9, 27. 11, 5). Αὐτοὶ λοιπόν, οἱ ἀρχαῖοι Σιωνιστές –μέ ἐπικεφαλῆς τό ἱερατεῖο, πού φαινομενικά πίστευε στόν Ἰουδαϊσμό, ἀλλά πρακτικά στόν Σιωνισμό– συγκρούστηκαν μέ τόν Χριστόν Κυρίου. Βλ. π. Ἀθανασίου Μυτιληναίου, *Ἐπιλογή Ψαλμῶν, Ἀπομαγνητοφωνημένες ὁμιλίες*, Τόμ. Α΄, Ὁμιλία 2η, ἐκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Κομνηνείου, Στόμιον 2014.

εἰς φυλακὴν ἵνα πειρασθῆτε, καὶ ἔξετε θλίψιν ἡμέρας δέκα»¹⁹. Μὴ φοβᾶσαι δηλαδή γιὰ ἐκεῖνα πού πρόκειται νά πάθεις. Νά, ὁ διάβολος πρόκειται νά βάλει μερικoύς ἀπὸ σᾶς στή φυλακή γιὰ νά ὑποστεῖτε δοκιμασία, καὶ θά ἔχετε θλίψη γιὰ δέκα ἡμέρες.

Ἐδῶ ἐννοεῖ νέα θλίψη. Ὅχι τὴν προηγούμενη, τῆς πτωχείας, πού εἶπε βλέπω τὴ θλίψη σου καὶ τὴν πτωχείά σου καὶ τὴν ὑπομονή σου. Εἶναι νέα θλίψη, πού θά εἶναι ὑπὸ τὴν μορφή τοῦ διωγμοῦ καὶ πού προαναγγέλλεται στὴν Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης.

Εἶναι χαρακτηριστικό ἐδῶ ὅτι τὸν διωγμό αὐτόν πάλι τὸν παρασκευάζει ὁ διάβολος²⁰ ἀλλὰ ὡς ὄργανά του θά ἔχει πάλι τοὺς Ἰουδαίους –ἐδῶ εἶναι τό χαρακτηριστικό– οἱ ὁποῖοι ἐδῶ ἀποκαλοῦνται, ὅπως εἶδαμε, *συναγωγή τοῦ Σατανᾶ*, ἢ –ἂν θέλετε νά τό ποῦμε διαφορετικά, κατὰ τό Ἀντίχριστος– *ἀντισυναγωγή τοῦ Θεοῦ*, *ἀντεκκλησία τοῦ Θεοῦ*.

Ἀλλὰ μέ τὸν σχηματικό ἀριθμό δέκα ὑποδηλώνεται ἐδῶ ὅτι ὁ διωγμός θά εἶναι βραχείας διαρκείας· δέν θά εἶναι δηλαδή γιὰ πολύ καιρό· δέκα ἡμέρες, πού εἶναι σχηματικός, συμβολικός ἀριθμός.

Προσέξτε, παρακαλῶ· θέλω νά σᾶς βοηθήσω στό νά καταλάβετε σιγά-σιγά τὴν ἔννοια τῶν σχηματικῶν, τῶν συμβολικῶν ἀριθμῶν. Στὴν παραβολή τῶν δέκα παρθένων λέει πῶς ἦταν δέκα παρθένοι· πέντε ἦταν

19. Ἀποκ. 2, 10.

20. Πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ μέ πόση χριστιανική διάκριση ὁ Ἰωάννης, ἀποφεύγοντας νά ὑποδαλίσει τὸν ἀντισιμιτισμό, δέν κατηγορεῖ τοὺς συκοφάντες Ἰουδαίους, ἀλλὰ ἐκεῖνον πού τοὺς παρακινεῖ, τὸν αἰώνιο ἐχθρό τοῦ ἀνθρώπου, τὸν διάβολο. (Σωτ. Δεσπότη, *Ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη*, ἐκδ. Ἄθως, 2008, σ. 110)

μωρές καί πέντε φρόνιμοι. Γιατί δέκα; καί μετά γιατί πέντε καί πέντε; Γιά νά μή βάλει κανείς στό μυαλό του ἀριθμούς. Αὐτοί εἶναι σχηματικοί ἀριθμοί, συμβολικοί.

Ρώτησαν κάποτε τόν Κύριο: «Κύριε, εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι;», κι ὁ Κύριος ἀπάντησε: «ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν». Δέν εἶπε λίγοι οὔτε πολλοί, ἀλλά ἀγωνιστεῖτε νά μπεῖτε «διὰ τῆς στενῆς πύλης».²¹ Δέν εἶπε πόσοι θά σωθοῦν.

Ἔτσι, στήν παραβολή αὐτή, βάζει οἱ μέν νά σώζονται καί οἱ δέ νά μή σώζονται, οἱ μέν νά εἰσέρχονται στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ καί οἱ ἄλλοι νά μήν εἰσέρχονται στή Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, γιά νά μήν πεῖ κανείς *Τί ποσοστά σωτηρίας ἄραγε ὑπάρχουν;* Βάζει πέντε καί πέντε, σύνολο δέκα, συνεπῶς σχηματικοί ἀριθμοί, πού σημαίνει ὅτι δέν μπορεῖ νά βγάλει κανείς ἀπό τόν ἀριθμό κανένα συμπέρασμα.

Ἔτσι καί ἐδῶ, βάζει δέκα ἡμέρες. Δέν εἶναι δέκα ἀκριβῶς ἡμέρες· εἶναι ἀπλῶς κάποιες ἡμέρες. Ἀλλά ὁ ἀριθμός δέκα δείχνει ὅτι δέν θά εἶναι κάτι πάρα πολύ.

Ἐπίσης, ὅταν λέει ὅτι χίλια χρόνια θά βασιλεύσει ὁ Χριστός στή γῆ –πού τό παίρνουν οἱ Χιλιαστές καί λένε ὅτι θά βασιλεύσει ὁ Χριστός χίλια χρόνια ἐδῶ στή γῆ καί θά γίνει ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν καί λοιπά—²² ὁ

21. Λουκᾶ 13, 23-24. Πρβλ. *Ματθ.* 7, 13.

22. Οἱ Χιλιαστές, βασιζόμενοι στό *Ἀποκ.* 20, 6, πιστεύουν ὅτι ὁ Χριστός, πρὶν ἀπό τήν τελική Κρίση τοῦ κόσμου, θά βασιλεύσει στή γῆ γιά χίλια ἔτη. Ἡ βασιλεία Του θά εἶναι ἐγκόσμια, μέ πραγματική κυβέρνηση, στήν ὁποία θά μετέχουν ὁ Ἀβραάμ, ὁ Ἰσαάκ, ὁ Ἰακώβ καί ἄλλα Βιβλικά πρόσωπα πού θά ἀναστηθοῦν. Πρὶν τή χιλιετή βασιλεία ὅμως, θά γίνει ἡ γενική σφαγή τοῦ ἁμαρτωλοῦ κόσμου στόν *Ἀρμαγεδῶνα* (*Ἀποκ.* 16, 16). Ἡ ἀνάσταση τῶν νε-

ἀριθμός χίλια εἶναι σχηματικός, καί δέν σημαίνει ἀκριβῶς χίλια, ἀλλά σημαίνει τόν χρόνο τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή τόν χρόνο πού βασιλεύει ὁ Χριστός ἐπάνω στή γῆ πραγματικά, ἀπό τήν Α΄ Παρουσία Του ἕως τήν Β΄ Παρουσία Του. Αὐτά εἶναι τὰ χίλια χρόνια.

Ἐάν ὅμως μέ ρωτήσετε πότε θά ἔρθει ὁ Χριστός στή γῆ, θά σᾶς πῶ: δέν τό ξέρουμε. Λοιπόν, ὁ χρόνος πού περικλείεται ἀνάμεσα στίς δύο Παρουσίες, Α΄ καί Β΄, αὐτός εἶναι τὰ χίλια χρόνια· δηλαδή σχηματικός ἀριθμός, συμβολικός.

Γιατί ἐδῶ χίλια χρόνια, κι ἐκεῖ δέκα ἡμέρες; Γιατί οἱ δέκα ἡμέρες, γιά τήν Ἐκκλησία τῆς Σμύρνης, εἶναι κάτι λίγο, ἐνῶ τὰ χίλια χρόνια εἶναι πολλές ἑκατοντάδες χρόνια. Καί πράγματι μέχρι αὐτήν τή στιγμή ἔχουν περάσει δύο χιλιάδες χρόνια.

Θέλω καλὰ νά χωνέψετε τό θέμα *σχηματικός ἀριθμός*, γιά νά μή σᾶς πλανοῦν οἱ αἰρετικοί.

Πράγματι, ὁ διωγμός αὐτός ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης συνέβη τό 155 μ.Χ., πού μαρτύρησε ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, ἐπίσκοπος Σμύρνης. Βέβαια δέν ἦταν ὁ ἅγιος Πολύκαρπος ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος Σμύρνης, ἀλλά ὁ διωγμός αὐτός ξέσπασε στήν ἐποχή του. Λάβετε δέ ὑπ' ὄψιν ὅτι ὅταν γραφόταν ἡ Ἀποκάλυψη ὁ ἅγιος Πολύκαρπος ἦταν καί σέ μεγάλη ἡλικία. Μή τό

κρῶν θά γίνει σταδιακά, καί ὄχι γιά ὅλους τούς νεκρούς. Ἡ τελική Κρίση θά γίνει εἴτε σταδιακά, κατά τή διάρκεια τῆς χιλιετίας, εἴτε ἐφάπαξ στό τέλος της. Στό τέλος τῆς χιλιετίας θά λυθεῖ γιά λίγο ὁ σατανᾶς, γιά νά ριφθεῖ τελικά στήν *καιόμενη λίμνη τοῦ πυρός*. Τέλος, ἡ ἔσχατη Κρίση τοῦ κόσμου δέν θά γίνει ἀπό τόν Ἰησοῦ Χριστό, ἀλλά ἀπό τόν Ἰεχωβᾶ: *Στό τέλος τῆς Χιλιετίας, ὁ Ἰεχωβᾶ θά κρίνει, καί ὄχι ὁ Ἰησοῦς Χριστός*». (Σκοπιά, 15/5/1995, σ. 13)

ξεχνᾶτε αὐτό· ἦταν πολύ μεγάλης ἡλικίας ὅταν μαρτύρησε. Ἄν λοιπόν ἡ Ἀποκάλυψη γράφηκε τό 95 μ.Χ. καί ἔχουμε τό μαρτύριό του τό 155 μ.Χ., τότε εἶχαν περάσει ἑξήντα χρόνια. Ἀλλά ὁ ἅγιος Πολύκαρπος ἔζησε παραπάνω ἀπό ὀγδόντα χρόνια, γιατί ὅταν κλήθηκε νά ἀρνηθεῖ τόν Χριστό ὁ ἴδιος εἶπε: «Ὅγδοήκοντα καὶ ἕξ ἔτη ἔχω δουλεύων αὐτῷ, καὶ οὐδέν με ἠδίκησεν· καὶ πῶς δύναμαι βλασφημῆσαι τὸν βασιλέα μου, τὸν σώσαντά με;»²³. Τώρα, αὐτά τὰ ὀγδόντα ἕξι χρόνια τί ἦταν; ἦταν χρόνια πού ὑπηρετοῦσε τόν Κύριο μέ τήν ἔννοια τοῦ κληρικοῦ, ἢ ὅτι γεννήθηκε ἀπό Χριστιανούς καί ἔγινε ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων Χριστιανός; Ὅπως καί νά ἔχει τό πράγμα, ἦταν πολύ μεγάλης ἡλικίας ἄνθρωπος.

Συνεπῶς, στό πρόσωπό του, ἀγαπητοί μου, βρίσκουμε τήνπραγμάτωση τοῦ διωγμοῦ. Ἡ θανάτωσή του ἔγινε στίς 23 Φεβρουαρίου τοῦ 155 μ.Χ.. Τό δέ μαρτυρολόγιό του εἶναι τό ἀρχαιότερο μαρτυρολόγιο πού σώζεται μέχρι σήμερα.²⁴

23. *Μαρτύριον τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου*, PG 5, 1035 CD.

24. Τό Μαρτυρολόγιο τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου (*MartPol*), ἢ ἀλλιῶς *Ἐπιστολή Ἐγκύκλιος τῆς τῶν Συμυρναίων Ἐκκλησίας περὶ τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἁγίου Πολυκάρπου*, γραμμένο ἀπό τόν Εὐάρεστο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης πρὸς τήν Ἐκκλησία τοῦ Φιλομηλίου τῆς Φρυγίας, εἶναι πολύ σημαντικό γιατί πρόκειται γιά σύγγραμμα τοῦ 2ου μ.Χ. αἰῶνος, κατά κοινή παραδοχή τῶν πατρολόγων (*Πατρολογία*, Α', Στ. Παπαδόπουλος, σ. 226), καί ἀποτελεῖ μνημεῖο χριστιανικῆς ὁμολογίας. Τό κείμενο περιλαμβάνεται στόν 5ο τόμο τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας τοῦ Migne, σσ. 1029-1046, στόν 3ο τόμο τῆς BEΠΕΣ, ὅπως καί στόν 18ο τόμο τῆς Sources Chretiennes. Ἀφήγηση τοῦ μαρτυρίου βρίσκουμε ἐπίσης καί στήν *Ἐκκλησιαστική Ἱστορία* τοῦ Εὐσεβίου Καισαρείας (τοῦ Παμφίλου), *Βιβλίον Δ', ΙΔ'*, PG 20, 337A-340B.

Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι στόν διωγμό αὐτό πού ἔγινε ἐναντίον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σμύρνης πρωτοστάτησαν οἱ Ἰουδαῖοι· καί ὅπως τό λέει ὁ Κύριος καί εἰδοποιεῖ, ἔτσι καί ἔγινε.

Ἀκοῦστε τώρα τί σημειώνει ὁ βιογράφος τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ἐκεῖ στό μαρτυρολόγιό του: *«Ἄπαν τὸ πλῆθος ἐθνῶν τε καὶ Ἰουδαίων τῶν τὴν Σμύρναν κατοικούντων, ἀκατασχέτῳ θυμῷ καὶ μεγάλῃ φωνῇ ἐπεβόα· ... ὥστε τὸν Πολύκαρπον ζῶντα κατακαῦσαι ... Καὶ ταῦτα ὑποβαλλόντων καὶ ἐνισχυόντων τῶν Ἰουδαίων...»*²⁵.

Δηλαδή, ὅλο τό πλῆθος τῶν ἐθνικῶν καί τῶν Ἰουδαίων πού κατοικοῦσαν στή Σμύρνη, μέ ἀκράτητο θυμό καί μέ δυνατή φωνή φώναζε, ὥστε νά κάψουν τόν ἅγιο Πολύκαρπο ζωντανό... Καί αὐτά γίνονταν, λέει ὁ βιογράφος, καθὼς τά ὑπέβαλλαν καί τά ἐνίσχυναν οἱ Ἰουδαῖοι. Καί λέγει παρακάτω ἡ βιογραφία ὅτι ὅταν θανατώθηκε ὁ ἅγιος Πολύκαρπος –διότι ἡ φωτιά δέν τόν ἔκαιγε τόν Ἅγιο, καί διά ξίφους τόν θανάτωσαν, τό δέ αἷμα του ἔσβησε τή φωτιά– οἱ Ἑβραῖοι εἶπαν στοὺς εἰδωλολάτρες: *Προσέξτε μὴν πάρουν τό σῶμα τοῦ οἱ Χριστιανοί, καί τότε δημιουργήσουν νέο Χριστό!* Γι' αὐτό, ζήτησαν ἀπό τοὺς εἰδωλολάτρες, ἀπό τόν διοικητή τῆς πόλεως, νά πάρουν αὐτοὶ τό σῶμα, νά τό κάψουν, σημειώνοντας ἐκεῖ ὁ ἱερός βιογράφος, *ὅπως εἶναι ἡ συνήθεια τῶν Ἑβραίων νά πρωτοστατοῦν σέ τέτοια ἔργα...*²⁶ Εἶναι πολύ χαρακτηριστικό.

25. PG 5, 1037C, 1041C.

26. «Ταῦτα οὖν μετὰ τοσούτου τάχους ἐγίνετο, θάπτον τοῦ λεχθῆναι, τῶν ὅλων παραχρῆμα συναγόντων, ἔκ τε τῶν ἐργαστηρίων

Πάντως, ἀγαπητοί μου, νά τό ξέρουμε, ὁ διωγμός εἶναι πάντα ὁ κληρὸς τῆς Ἐκκλησίας στὸν κόσμος. Ὅταν ἡ Ἐκκλησία διώκεται, αὐτό εἶναι ἀπόδειξη ὅτι βρίσκεται σέ ὀρθή ὁδὸ καὶ ἔχει χάρι ἀπὸ τὸν Θεό. Ἐκκλησία πού δέν διώκεται καὶ συμμαχεῖ μέ τίς κοσμικές δυνάμεις, ἤδη ἔχει ἀποδοκιμασθεῖ ἀπὸ τὸν Χριστό. Αὐτό τό βλέπουμε σαφέστατα ἐδῶ ἀπὸ τὸν τρόπο πού ὁ Κύριος ἐπαινεῖ τοὺς διωκόμενους Χριστιανούς.

Καί πρέπει νά ξέρουμε –νά τό ξέρουμε καλά αὐτό! νά τό μάθουμε πολὺ καλά!– ὅτι κάποια ἡμέρα –πού δέν γνωρίζω ἂν εἶναι κοντινὴ ἢ μακρινή– ἐτοιμάζεται ὁ μεγάλος διωγμός ἐναντίον τῆς Ὁρθοδοξίας!... ὁ μέγας αὐτός διωγμός, πού μέ τά πιό μελανά χρώματα μᾶς τὸν περιγράφει ὁλόκληρο τό βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως. Ἄς ἐτοιμαζόμαστε.

*«Γίνου πιστὸς ἄχρι θανάτου, καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς. Ὁ ἔχων οὗς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.»*²⁷ Ἐδῶ εἶναι ὁ ἐπίλογος τῆς ἐπιστολῆς.

*Γίνε πιστὸς μέχρι θανάτου, καὶ θά σοῦ δώσω τό στεφάνι τῆς ζωῆς. Μεῖνε πιστὸς, ἀφοσιωμένος! Καὶ πράγματι, ἀγαπητοί μου, μόνο ὁ ἀληθινὸς μαθητὴς τοῦ Χριστοῦ μένει πιστὸς ἕως τὸν τελικὸ σκοπὸ. Καὶ αὕτῃ μάλιστα ἡ ἀφοσίωση στὸν Χριστὸ πρέπει νά εἶναι μέχρι θανάτου.*²⁸

καὶ βαλανείων ξύλα, καὶ φρύγανα· μάλιστα Ἰουδαίων προθύμως, ὡς ἔθος αὐτοῖς, εἰς ταῦτα ὑπουργούντων.» (PG 5, 1037D-1041A)

27. Ἀποκ. 2, 10-11.

28. «Ἀληθὲς τοῦτο· καὶ γὰρ εἴρηται ὁ ὑπομείνας εἰς τέλος, οὗτος

Αυτό τό μέχρι θανάτου σημαίνει τό νά μένει ὁ ἄνθρωπος πιστός στόν Χριστό, τόσο μέχρι τοῦ νά τεματιστεῖ ἡ ζωή του κατά φυσικό τρόπο –ὅπως θά λέγαμε πέθανε αὐτός ὁ ἄνθρωπος μέ φυσιολογικό θάνατο, μένοντας πιστός σέ ὅλη του τή ζωή– ὅσο καί μέχρι νά τοῦ ἀπαιτηθεῖ νά δώσει τή ζωή του στόν θάνατο βίαια, γιά τήν ἀφοσίωσή του καί τήν ἀγάπη του πρός τόν Χριστό. Αυτό θά πεῖ «γίνου πιστός ἄχρι θανάτου». Δηλαδή, μέχρι τήν τελευταία στιγμή τῆς ζωῆς σου, ἀκόμη καί ἂν αὐτή ἀπειληθεῖ μέ θάνατο, μέινε πιστός.

Ἐπάνω σ' αὐτό θά γράψει ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν Πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή του κάτι, ἀγαπητοί μου, πού δέν ξέρω ἂν θά μπορούσαμε νά ἀντέξουμε νά τό ἀκούσουμε, δηλαδή τί μπορεῖ νά λέει καί νά προτρέπει τό Εὐαγγέλιο. Πάντως ἡ περικοπή αὐτή εἶναι ἀπό ἐκείνες πού ἀκούγονται στήν ἐκκλησία, καί δέν μπορεῖ νά πεῖ κανεῖς ὅτι δέν τήν ἀκουσε. «Οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε πρὸς τὴν ἁμαρτίαν ἀνταγωνιζόμενοι.»²⁹ Ἀκόμα δέν φτάσατε στό σημεῖο νά δώσετε τό αἷμα σας ἀγωνιζόμενοι ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας!

Ναί, ἀγαπητοί μου, δέν φθάσαμε ἀκόμη! Καί ἐγώ πού σᾶς μιλάω, καί ἐσεῖς πού μέ ἀκοῦτε, δέν φθάσαμε ἀκόμη νά δώσουμε τό αἷμα μας ἀγωνιζόμενοι ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας! Καί αὐτό τό ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας εἶναι πολύ σοβαρό.

Στή βιογραφία τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ ἐκ Μονεμβασίας, πού μαρτύρησε ἐδῶ στή Λάρισα καί πού ἅγια

σωθήσεται (Ματθ. 10, 22. Μάρκ. 13, 13), οὐ μὴν ὁ ῥύσαςπις καὶ πρὸς τοὺς ἀγῶνας μαλακισθεῖς.» (Οἰκουμένιος, σ. 51)

29. Ἑβρ. 12, 4.

λείψανά του βρίσκονται στόν ναό τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα Μαρτύρων Λαρίσης, παρατηροῦμε τό ἑξῆς.³⁰

Ὁ Τοῦρκος πού τόν εἶχε δοῦλο τόν πιέζει νά φάει κρέας τόν Δεκαπενταύγουστο. Δέν τοῦ δίνει ψωμί, γιά νά μήν φάει τό ψωμί καί ἀφήσει τό κρέας· τοῦ βάζει μόνο κρέας. Ἐκεῖνος δέν τρώει. Ἡ μητέρα του, πού ἦταν κι αὐτή δούλη, παρακαλεῖ καί λέει: *Παιδάκι μου, δέν πειράζει, φάε κρέας. Ὅχι!* ἔλεγε ἐκεῖνος, μιμούμενος πραγματικά τούς ἐπτά Μακκαβαίους, οἱ ὁποῖοι προτίμησαν νά πεθάνουν μέ μαρτυρικότατο, ὀδυνηρότατο θάνατο –γιατί λέτε;– γιατί δέν ἤθελαν νά φᾶνε χοιρινό κρέας.³¹ Θά ἔλεγαν οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐποχῆς μας: *Γιά ἰδές στενοκεφαλιά! Ἐδῶ καί νά σοῦ μυρίσει λιγάκι τό κρέας, πέφτεις ἀμέσως! Γιά κοίταξε στενοκεφαλιά!...* Αὐτό ἐννοεῖ ὁ ἀπόστολος Παῦλος ὅταν λέει «οὐπω μέχρις αἵματος ἀντικατέστητε», ἀκόμη δέν φθάσατε στό σημεῖο νά ἀγωνιστεῖτε ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας μέχρις αἵματος!

Αὐτός λοιπόν ὁ ἀγᾶς, πού εἶχε δοῦλο τόν ἅγιο Ἰωάννη, τελικά πῆγε καί τόν τρύπησε μέ τό σπαθί του. Δέν τόν βρῆκε ὅμως σέ τέτοιο σημεῖο ὥστε νά τόν φονεύσει τήν ἴδια στιγμή, κι ὁ Νεομάρτυρας πέθανε ὥστε-

30. Στό *Νέον Μαρτυρολόγιον*, πού ἔγραψε ὁ ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης –20 χρόνια μετά τό μαρτύριο τοῦ Μονεμβασιώτου– σημειώνει ὅτι «εὐδόκησεν ὁ Θεός νά γίνωνται οὗτοι οἱ νέοι Μάρτυρες εἰς τοὺς τωρινούς καιρούς... διὰ νά εἶναι παράδειγμα ὑπομονῆς εἰς ὅλους τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς ὅπου τυραννοῦνται ὑποκάτω εἰς τὸν βαρὺν (τουρκικόν) ζυγὸν τῆς αἰχμαλωσίας» (σ. 10). Βλ. †Μητροπ. Πενταπόλεως Ἱγνατίου Μαδενλίδη, *Ὁ ἀνυποχώρητος νεομάρτυς Λαρίσης ἁγ. Ἰωάννης ὁ Μονεμβασιώτης (†1773)*, ἐκδ. Ἀδελφότητος Θεολόγων Ὁ Σωτήρ, Ἀθήνα 1999.

31. Βλ. *Β' Μακ.* 7, 1-2.

ρα από δύο ημέρες. Καταλαβαίνετε τί πόνους θά είχε;

Ἔ, λοιπόν, μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ὁ ἅγιος Ἰωάννης πραγματικά ἀγωνίστηκε *μέχρις αἵματος!* Ἐμεῖς; Ὁ Θεός νά μᾶς βοηθήσει! Ὅταν σήμερα λέμε τό ὄχι στήν ἁμαρτία, δέν μᾶς ζητιέται τό αἷμα μας! Γι' αὐτό, ἀγαπητοί μου, ἄς κάνουμε λίγη προσπάθεια νά ἀγωνιζόμαστε ἐναντίον τῆς ἁμαρτίας. Πάντως τό θέμα εἶναι ὅτι μόνο σ' ἐκείνους πού ἀγωνίζονται μέχρι θανάτου δίδεται ὁ *στέφανος τῆς ζωῆς*.

Αὐτό τό λέει ὡραῖα ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης, στό ἴδιο βιβλίο, τῆς Ἀποκαλύψεως, στό 12ο κεφάλαιο, στίχο 11, ὡς ἔξης: «καί αὐτοὶ ἐνίκησαν αὐτὸν διὰ τὸ αἷμα τοῦ ἁρνίου καὶ διὰ τὸν λόγον τῆς μαρτυρίας αὐτῶν, καὶ οὐκ ἠγάπησαν τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἄχρι θανάτου». Καί αὐτοὶ νίκησαν αὐτόν –τόν Σατανᾶ– χάρη στό αἷμα τοῦ Ἀρνίου καί χάρη στόν λόγο τῆς μαρτυρίας τους, καί δέν ἀγάπησαν τὴ ζωὴ τους, τὴν περιφρόνησαν μέχρι θανάτου!³² Ὁ Σατανᾶς εἶχε βάλει τὴν δοκιμασία αὐτῇ ὄργανά του, οἱ Ἑβραῖοι –ταλαίπωροι Ἑβραῖοι... ἄξιοι πολλῶν δακρύων, ἀλήθεια!

«Καὶ δώσω σοι τὸν στέφανον τῆς ζωῆς»³³, καί θά σοῦ δώσω τόν στέφανο τῆς ζωῆς. Αὐτός ὁ στέφανος τῆς ζωῆς εἶναι ἡ ἄκτιστη δόξα.

Τό στεφάνι, ξέρετε, εἶναι πάντοτε τό σύμβολο τῆς δόξης, τό σύμβολο τῆς νίκης, τῆς ἐπιτυχίας· καί ἐπειδὴ δίνονταν μεγάλοι ἀθλητικοὶ ἀγῶνες στή Σμύρνη, ὑπῆρχε μεγάλο στάδιο, –ἡ εἰκόνα εἶναι παρμένη ἀπὸ ἐκεῖ– γι' αὐτό καί μιλάει γιὰ τό στεφάνι. Ἀλλά τί στεφάνι;

32. Βλ. Ἰωάν. 12, 25. Πρβλ. Λουκᾶ 14, 26.

33. Ἀποκ. 2, 10.

ἀπό ἐλίας; ἀπό δάφνης; Ὁχι, ἀλλά τό στεφάνι τῆς ζωῆς, τό στεφάνι δηλαδή τῆς αἰωνίου ζωῆς!

Πιθανῶς, ἐπειδὴ ἀκριβῶς αὐτό τό στεφάνι τῆς αἰωνίου ζωῆς εἶναι ἡ ἄκτιστη δόξα, μέσα στήν ὁποία ζεῖ ὁ πιστός ἤδη ἀπό τήν παροῦσα ζωή, ἄν καί δέν εἶναι φανερή στά μάτια τῶν πολλῶν, ἴσως ἀπό ἐδῶ μπορεῖ νά δανείστηκε καί ἡ βυζαντινὴ ἁγιογραφία τήν ιδέα τοῦ φωτοστεφάνου στούς Ἁγίους. Βλέπετε ὅτι στούς Ἁγίους, γύρω ἀπό τό κεφάλι τους, βάζουμε πάντοτε ἐκεῖνο τό φωτοστέφανο. Τί εἶναι αὐτό τό φωτοστέφανο; Δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ τό στεφάνι τῆς δόξης, τῆς δόξης τοῦ ἀκτίστου φωτός, τῆς αἰωνίου ζωῆς.

«Ὁ νικῶν οὐ μὴ ἀδικηθῇ ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ δευτέρου.»³⁴ Αὐτά πού γράφονται στόν ἐπίλογο τῆς ἐπιστολῆς εἶναι ἐπαγγελίες, ὑποσχέσεις. Δηλαδή, αὐτός πού νικάει δέν θά ζημιωθεῖ ἀπό τόν θάνατο τόν δεύτερο.

Ποιός εἶναι αὐτός ὁ δεύτερος θάνατος; καί ποιός εἶναι ὁ πρῶτος θάνατος;

Ὁ πρῶτος θάνατος, ἀγαπητοί μου, θεωρεῖται αὐτός ὁ κοινός θάνατος, τόν ὁποῖο θά ὑποστοῦμε ὅλοι· εἶναι αὐτός πού λέμε βιολογικό θάνατο, πού εἶναι ὁ χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τό σῶμα. Αὐτός εἶναι ὁ πρῶτος θάνατος. Εἶναι αὐτό τό κοινό χρέος πού πρέπει νά δώσουμε ὅλοι μας, πού θά πεθάνουμε ὅλοι μας. Αὐτός λέγεται πρῶτος θάνατος. Καί ὅλοι οἱ Ἅγιοι πέθαναν αὐτόν τόν πρῶτο θάνατο.

Καί ποιός εἶναι ὁ δεύτερος θάνατος;

34. Ἀποκ. 2, 11.

Εἶναι ὁ αἰώνιος χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τόν Θεό. Προσέξτε ὅμως! Δέν εἶναι ὁ χωρισμός μόνο τῆς ψυχῆς ἀπό τόν Θεό. Βέβαια, ὥσπου νά γίνει ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, εἶναι ὁ αἰώνιος χωρισμός τῆς ψυχῆς ἀπό τόν Θεό· ὅταν ὅμως γίνει ἡ ἀνάσταση τῶν νεκρῶν, καί οἱ ψυχές τῶν ἀσεβῶν –ὅπως καί τῶν δικαίων– θά πάρουν πίσω τά σώματά τους, τότε αὐτές οἱ ψυχές, ἔνωμένες μέ τά σώματά τους, οἱ ὑπάρξεις πλέον οἱ ἀνθρώπινες, θά εἶναι αἰώνια χωρισμένες ἀπό τόν Θεό. Αὐτός εἶναι ὁ δεύτερος θάνατος.³⁵

Ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης μᾶς παρουσιάζει τόν δεύτερο θάνατο, στό ἴδιο τό βιβλίο, ὡς ἐξῆς: «τοῖς δὲ δειλοῖς καί ἀπίστοις καί ἐβδελυγμένοις καί πόρνοις... –καί τά λοιπά– καί πᾶσι τοῖς ψευδέσι τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ καί θείῳ, ὃ ἐστὶν ὁ θάνατος ὁ δεύτερος»³⁶. Αὐτός εἶναι ὁ δεύτερος θάνατος, δηλαδή ὁ αἰώνιος χωρισμός τοῦ ἀνθρώπου πλέον ἀπό τόν Θεό, σέ μία αἰώνια Κόλαση.

Ἀλλά αὐτό φαίνεται καθαρά καί ἀπό τόν λόγο τοῦ Κυρίου στό Κατά Ἰωάννην εὐαγγέλιο, πού μᾶς λέει τό ἐξῆς: «ἐάν τις τὸν λόγον τὸν ἐμὸν τηρήσει, θάνατον οὐ

35. «Ἀκριβὲς λίαν τὸ εἰρημένον· τῷ μὲν γὰρ πρώτῳ θανάτῳ, ὃς ἐστὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος, πάντες ὁμοίως δίκαιοί τε καὶ ἁμαρτωλοὶ κάτοχοι γίνονται, ἵν' ἡ θεία ἀπόφασις πέρας λάβῃ, γῇ εἴ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ· τῷ δὲ δευτέρῳ τῷ τῆς ἁμαρτίας ὃν ὁ Κύριος ὀνομάζει λέγων ἄφες τοὺς νεκροὺς θάψαι τοὺς ἐαυτῶν νεκρούς, οὐκ ἂν ἀδικηθεῖεν οἱ νικηταὶ τῶν πειρασμῶν» (Οἰκουμένιος, 51). «Ὁ πνευματικῶς δέ, φησὶν, ἀκούων καὶ νικῶν τὰς διαβολικὰς ὑποπορὰς, εἰ καὶ τὸν πρῶτον διὰ σαρκὸς ὑποστὰς θάνατον, ὑπὸ τοῦ δευτέρου τῆς γεέννης οὐ καταδικασθήσεται.» (ἄγ. Ἀνδρέας Καισαρείας, PG 106, 236CD. Ἀρέθας, PG 106, 533BC).
36. Ἀποκ. 21, 8.

μὴ θεωρήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα»³⁷. Ἐκεῖνος πού θά τηρήσει τὸν λόγο μου, δηλαδή θά πιστέψῃ σ' ἐμένα καὶ θά τηρήσῃ τίς ἐντολές μου, αὐτός δέν θά δοκιμάσῃ θάνατο εἰς τὸν αἰῶνα, ποτέ. Ποιόν θάνατο δέν θά δοκιμάσῃ; Τὸν δεύτερο θάνατο· γιατί τὸν πρῶτο τὸν δοκίμασαν ὅλοι αὐτοί πού πίστεψαν στὸν Χριστό.

Ἀκόμη καθαρότερα ὅμως μᾶς τό λέει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος: «ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν»³⁸, δηλαδή ἀπὸ τὸν θάνατο –τὸν πρῶτο θάνατο, τὸν χωρισμό ψυχῆς καὶ σώματος– πέρασε στὴ ζωὴ, δηλαδή στὴν ἔνωση μέ τὸν Θεό.³⁹

Ἐδῶ, ἀγαπητοί μου, τελειώνει ἡ πολύ ὠραία, ἡ γεμάτη ἀπὸ ἐπαίνους ἐπιστολὴ πρὸς τὸν ἐπίσκοπο τῆς Σμύρνης, πού μπορεῖ νά ἦταν τόσο ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος τῆς, ὁ ἅγιος Βουκόλος, ὅσο καὶ ὁ δεύτερος, ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, πού μαρτύρησε κατὰ τὸν διωγμὸ τῶν δέκα ἡμερῶν, δηλαδή τὸν ὀλιγοχρόνιο αὐτὸν διωγμό.⁴⁰

Ὁ ἅγιος αὐτός πατήρ, ὁ ἅγιος Πολύκαρπος, ἐπαινεῖται ἀπὸ τὸν ἅγιο Ἰγνάτιο, ἀπὸ τὸν ἅγιο Εἰρηναῖο

37. Ἰωάν. 8, 51.

38. Ἰωάν. 5, 24.

39. Περί τῶν δύο θανάτων καὶ τῶν δύο ἀναστάσεων, βλ. Ν. Σωτηροπούλου, *Ἀντιχίλιαστικὸν Ἐγχειρίδιον*, ἐκδ. Ὁ Σταυρός, Ἀθῆναι 1978, σσ. 256-265.

40. Πρῶτος ἐπίσκοπος αὐτῆς ἐγένετο κατὰ τὴν παλαιότητα ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν ὁ Βουκόλος, εἴτα δὲ ὁ κατὰ τὴν 23-2-155 μαρτυρήσας ἱερὸς Πολύκαρπος, ὅστις ὑπὸ πολλῶν παλαιῶν μάλιστα ἐξηγητῶν θεωρεῖται, οὐχὶ ἀπιθάνως, ὥς ὁ ἐπίσκοπος πρὸς ὃν ἀπευθύνεται ἡ παροῦσα ἐπιστολή. (Μπρατιώτης, σ. 90)

καί ἀπό ἄλλους Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἦταν μεγάλη μορφή... ὑπέροχη μορφή ὁ ἅγιος Πολύκαρπος! Ἐάν θέλετε, ρίξτε μιὰ ματιά τόσο στή δική του ἐπιστολή πού στέλνει στούς Φιλιππησίους, ὅσο καί στήν ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου πρὸς τόν ἅγιο Πολύκαρπο γιὰ νά δεῖτε πῶς τόν ἀποκαλεῖ, ἀλλά καί τί λέει καί ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος γιὰ τόν ἅγιο Πολύκαρπο.⁴¹

Καί τώρα, ἀγαπητοί, ἐρχόμαστε στήν τρίτη ἐπιστολή τοῦ Κυρίου, τήν ἐπιστολή πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Περγάμου. Νά σᾶς τήν διαβάσω:

«Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον· τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν· οἶδα τὰ ἔργα σου καὶ ποῦ κατοικεῖς· ὅπου ὁ θρόνος τοῦ σατανᾶ· καὶ κρατεῖς τὸ ὄνομά μου, καὶ οὐκ ἠρνήσω τὴν πίστιν μου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αἰῶς

41. Ἡ ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Ἰγνατίου πρὸς τόν ἅγιο Πολύκαρπο –ὅπως καί οἱ ἐπτά γνήσιες καὶ μεστές θεολογίας ἐπιστολές του– σώζεται στὸν 5ο τόμο τῆς Ἑλληνικῆς Πατρολογίας (PG 5, 718-728). Στὸν ἴδιο τόμο ἐπίσης βρίσκεται καί ἡ ἐπιστολή τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου πρὸς τοὺς Φιλιππησίους (PG 5, 1005-1016). Ὁ ἅγιος Πολύκαρπος διακρινόταν γιὰ τὴν σωφροσύνη, τὴ θεολογικὴ κατάρτιση καὶ τὴν ἀφοσίωση στὴ διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου, καθὼς μιλοῦσε πάντα σύμφωνα μέ τίς Γραφές. Ἦταν ὁ γνησιότατος ἐκπρόσωπος τῆς ἀποστολικῆς διδασκαλίας σέ ὅλες τίς Ἐκκλησίες τῆς Ἀσίας. Ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος παρέχει τὴν πληροφορία ὅτι ὁ ἅγιος Πολύκαρπος μετέστρεψε πολλοὺς ἀπὸ τίς αἰρέσεις τοῦ Βαλεντίνου καὶ τοῦ Μαρκίωνος στήν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ. Διηγεῖται μάλιστα καί ἓνα ἐπεισόδιο ἀναφερόμενο στὴ στάση τοῦ ἁγίου Πολυκάρπου ἔναντι τοῦ Μαρκίωνος. Ὅταν ὁ αἰρεσιάρχης αὐτός τὸν πλησίασε κάποτε καὶ τοῦ ἀπηύθυνε τὴν ἐρώτηση «Επιγινώσκεις ἡμᾶς;», δηλαδή μᾶς ἀναγνωρίζεις; ὁ Ἅγιος ἀπάντησε: «Επιγινώσκω τὸν πρωτότοκον τοῦ Σατανᾶ!» (ἅγ. Εἰρηναίου, Ἐλεγχος καὶ ἀνατροπὴ τῆς ψευδωνύμου γνώσεως, Βιβλ. 3ο, PG 7, 853)

Ἀντίπας ὁ μάρτυς μου ὁ πιστός, ὃς ἀπεκτάνθη παρ' ὑμῖν, ὅπου ὁ σατανᾶς κατοικεῖ. ἀλλὰ ἔχω κατὰ σοῦ ὀλίγα, ὅτι ἔχεις ἐκεῖ κρατοῦντας τὴν διδαχὴν Βαλαάμ, ὃς ἐδίδαξε τὸν Βαλὰκ βαλεῖν σκάνδαλον ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ φαγεῖν εἰδωλόθυτα καὶ πορνεῦσαι. οὕτως ἔχεις καὶ σὺν κρατοῦντας τὴν διδαχὴν τῶν Νικολαϊτῶν ὁμοίως. μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μή, ἔρχομαί σοι ταχὺ καὶ πολεμήσω μετ' αὐτῶν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ τοῦ στόματός μου. Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις. Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς οἶδεν εἰ μὴ ὁ λαμβάνων.»⁴²

Ἄς σταθοῦμε στὸν 1ο στίχο: «Καὶ τῷ ἀγγέλῳ τῆς ἐν Περγάμῳ ἐκκλησίας γράψον».

Ἡ Πέργαμος βρισκόταν βορείως τῆς Σμύρνης, καὶ ἦταν μία πόλη πού φημιζόταν τόσο γιὰ τὸν ὑλικό της, ὅσο καὶ γιὰ τὸν πνευματικό της πλοῦτο. Ἦταν μάλιστα ἑκατὸ περίπου χιλιόμετρα πιό πάνω ἀπὸ τὴ Σμύρνη.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀποκαλύψεως ἡ Πέργαμος ἦταν κέντρο ὅχι μόνο πολιτικό, ἀλλὰ καὶ ἐκπολιτιστικό καὶ θρησκευτικό.⁴³

Στὴν πόλη αὐτὴ τῆς Περγάμου ἐπινοήθηκε ὁ παγ-

42. Ἀποκ. 2, 12-17.

43. Ἡ Πέργαμος (ἢ τὸ Πέργαμον), πρωτεύουσα τῶν Ἀτταλιδῶν, ἀπὸ πολὺ νωρὶς (4 αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου), ἦταν ἡ πρωτεύουσα τῆς δυτικῆς Μικρᾶς Ἀσίας, στὴν ὁποία ἀνήκαν οἱ Μυσία, Λυδία, Καρία καὶ Φρυγία. Ἐκεῖ εἶχε τὴν ἑδρα τοῦ Ὁ Ρωμαῖος διοικητῆς τῆς Ἀσίας. Ὁ Στράβων τὴν ὀνομάζει «ἐπιφανὴ πόλιν» (Γεωγραφικά, 13.4.1), ἐνῶ ὁ Πλίνιος ὡς τὴν πιὸ διάσημη πόλη τῆς Ἀσίας (*longe clarissimum Asiae*).

κοσμίως γνωστός, περίφημος ειδικός *χάρτης*, ή *περγαμνή*. *Χάρτης*, δηλαδή χαρτί, ἦταν γενική ονομασία πού αναφερόταν στή γραφική ὕλη. Ἡ περγαμνή δέν ἦταν τίποτα ἄλλο παρὰ δέσμα ἐπεξεργασμένο, πάνω στό ὁποῖο γράφονταν κείμενα. Ἐπειδή ἡ Αἴγυπτος, ἔχοντας τό μονοπώλιο τοῦ παπύρου, μπορούσε ὄχι μόνο νά πουλάει ἀκριβά, ἀλλά καί νά μὴν πουλάει πολλές φορές γιά λόγους ἀντιζηλίας, γι' αὐτό ἐπινοήθηκε αὐτός ὁ *χάρτης*, δηλαδή αὐτό τό εἶδος γραφικῆς ὕλης, πού ἦταν δέσμα, ὅπως εἶπαμε, πανάκριβη ὕλη, ἀλλά πολύ ἀνθεκτικότερη ἀπό τήν ὕλη τοῦ παπύρου.⁴⁴

Καί εὐτυχῶς πού γράφτηκαν πάμπολλα βιβλία πάνω σέ περγαμνές καί ὄχι πάνω σέ παπύρους, διότι οἱ πάπυροι μέ τόν καιρό φθείρονται, χαλᾶνε. Σήμερα ἔχουν διασωθεῖ ἐλάχιστα παπύρινα βιβλία· καί τοῦτο διότι γιά νά ξετυλιχθοῦν ἀπό τούς κυλίνδρους οἱ πάπυροι θέλουν πάρα πολλή ἐργασία, διότι θρυμματίζονται,

44. Ἡ *περγαμνή* (ἢ *διφθέρα*) διέφερε ἀπό τά ἄλλα δέσματα ὡς πρὸς τήν προέλευσή της καί τήν ἐπεξεργασία της. Προερχόταν ἀπό δέσματα βοειδῶν, προβάτων, αἰγῶν, καθώς καί τῶν μικρῶν τους. Τό δέσμα τῆς ἀντιλόπης θεωρεῖτο τό καλύτερο γιά τήν παραγωγή καλῆς ποιότητος περγαμνῆς. Τά δέσματα, μετά τήν κατεργασία τους μέ ἀσβέστη, τά ἄφηναν τεντωμένα γιά νά ἀφυδατωθοῦν πλήρως, καί στή συνέχεια τά ἔξυναν καί τά λειάναν, μέ ἀποτελεσμα ἢ ἐπιφάνειά τους νά ἀποκτᾷ ἕνα ἁσπρο χοῶμα καί νά εἶναι ἔτοιμη γιά νά δεχθεῖ τή γραφή. Τήν περγαμνή ἐπινόησε ὁ βασιλιάς τῆς Περγᾶμου Εὐμένης, ὅταν ὁ βασιλιάς τῆς Ἀλεξανδρείας Πτολεμαῖος Α' ὁ Σωτήρ ἀνέστειλε τήν ἐξαγωγή τοῦ παπύρου, ὡς ἐπακόλουθο τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξύ τῶν δύο βασιλέων γιά τήν ἀνάδειξη τῶν βιβλιοθηκῶν τους. Ὡστόσο, ἡ εὐρεῖα χρήση καί διάδοση τῆς περγαμνῆς θά συνδεθεῖ μέ τήν ἐξέλιξη τοῦ σχήματος τοῦ βιβλίου, ἀπό τόν κύλινδρο στόν κώδικα, καί τήν ὀριστική κυριαρχία του ἔναντι τοῦ παπύρου, τόν 3ο μ.Χ. αἰώνα.

σπάζουν, ἐνῶ ἀντιθέτως ἔχουμε πάρα πολλά περγαμηνά βιβλία στή μορφή τοῦ σημερινοῦ βιβλίου.

Οἱ πάπυροι ἦταν *εἰλητάρια*, ἦταν δηλαδή σέ κύλινδρο περιτυλιγμένα. Μέ περγαμηνή ἔχουμε βιβλία πού ἦταν στήν μορφή τοῦ σημερινοῦ βιβλίου. Ὅπως βλέπετε αὐτό ἐδῶ τό βιβλίο, ἔτσι ἦταν κι ἐκεῖνα τά δερμάτινα βιβλία. Καί τά βιβλία αὐτά, ἀγαπητοί μου, σώζονται σέ ἄριστη κατάσταση, ὅσα δέν καταστράφηκαν ἀπό πυρκαϊές καί λοιπά. Ὑπάρχουν πάμπολλα βιβλία πάνω σέ ὕλη περγαμηνῆς.⁴⁵

Ἡ ὕλη αὕτη ὀνομάστηκε *περγαμηνή* ἀκριβῶς ἀπό τήν Πέργαμο, ἀπό τήν πόλη αὕτη, πού γιά νά ἔχει τόν τρόπο νά δημιουργήσει αὐτήν τήν ὕλη, ἀντιλαμβάνεστε πόσο πλοῦτο εἶχε, ὅχι μόνο ὑλικό, ἀλλά καί πνευματικό. Καί πράγματι μία ἀπό τίς μεγαλύτερες βιβλιοθήκες τοῦ κόσμου ἦταν ἡ βιβλιοθήκη τῆς Περγάμου, καί συναγωνίζοταν τή βιβλιοθήκη τῆς Ἀλεξανδρείας.⁴⁶

Ἀκόμα, ἡ Πέργαμος φημιζόταν καί ὡς θρησκευτικό κέντρο, μετά τήν Ἑφεσο.

Στήν Ἑφεσο λατρευόταν ἡ θεά Ἀρτεμις, ἀντίστοιχη μέ τή θεά Δήμητρα, τή θεά τῆς γονιμότητος.⁴⁷ Ἐδῶ, στήν Πέργαμο, λατρευόταν ὁ Ζεὺς. Ὑπῆρχε ἕνας τερά-

45. Ὑπῆρχαν δύο τύποι βιβλίων· α) τό *εἰλητάριον*, ἡ *εἰλητόν*, πού ἦταν μία μακρόστενη λωρίδα παπύρου ἢ περγαμηνῆς πού τυλιγόταν καί ξετυλιγόταν γύρω ἀπό τό *κοντάκιο* (ξύλινο ἄξονα) καί τό κείμενο διαβαζόταν κάθετα ἢ καί ὀριζόντια, καί β) ὁ *κώδικας*, πού ἀποτελεῖτο ἀπό μεγάλα κομμάτια περγαμηνῆς διπλωμένα δύο φορές στά δύο, τά *τετράδια*, πού δένονταν ὅλα σέ τόμο.

46. Κτίστηκε τό 200 περίπου π.Χ. καί περιεῖχε περίπου 200.000 τόμους βιβλίων στήν τότε συνηθισμένη κυλινδρική βιβλιοδεσία.

47. Βλ. Ὁμιλία 9η, σσ. 281-282.

στιος βωμός τοῦ Διὸς ἐπάνω σ' ἓναν λόφο, στό κέντρο τῆς πόλεως –ὅπως εἶναι ἡ Ἀκρόπολη στήν Ἀθήνα– σ' ἓναν λόφο ὕψους τριακοσίων μέτρων, καί πάνω σ' αὐτόν ἦταν κτισμένο τό ἱερό τοῦ Διὸς. Ὁ βωμός τοῦ Διὸς ἦταν τεράστιος, ὁ μεγαλύτερος ἀπό ὅλους τοὺς βωμούς τῆς γῆς πού ὑπῆρξαν ποτέ.⁴⁸

Ἐπιπλέον, στοὺς χρόνους τῆς Ἀποκαλύψεως, λατρευόταν στήν Πέργαμο καί ὁ Αὐγουστος, δηλαδή ὁ Καῖσαρ τῆς Ρώμης, ἀλλά καί ἡ θεά Ρώμη. Εἶχε θεοποιηθεῖ ἀκόμη καί αὐτή ἡ πόλη Ρώμη!

Ἐπίσης λατρευόταν καί ὁ Ἀσκληπιός. Ὑπῆρχε ἱερό τοῦ Ἀσκληπιοῦ, καί πῆγαιναν ἐκεῖ πάρα πολλοί ἄνθρωποι γιά νά θεραπευτοῦν, ἐπειδή ἦταν ὁ θεός τῆς Ἰατρικῆς.⁴⁹

Ἀφοῦ λοιπόν ἐκεῖ σ' αὐτή τήν πόλη λατρευόταν ἡ θεά Ρώμη καί ὁ ἐκάστοτε Καῖσαρ, ὁ ἐκάστοτε αὐτοκράτορας, θά λέγαμε ὅτι ἡ πόλη αὐτή θεωρεῖτο ὅχι ἀπλῶς μόνο εἰδωλολατρική, ὅχι μόνο κέντρο μιᾶς πολλῆς καί πλατειᾶς εἰδωλολατρίας, ἀλλά καί μιᾶς καισαρολατρίας.⁵⁰

48. Κατασκευάστηκε περίπου τό 181-159 π.Χ. ἀπό τόν Εὐμένη Β' πρὸς τιμὴν τοῦ πατέρα του Ἀττάλου Α', μετὰ τή νίκη του ἐπὶ τῶν Γαλατῶν. Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ βωμοῦ, ὕψους 10 μέτρων, καιγόταν θυμίαμα καθ' ὅλη τή διάρκεια τῆς ἡμέρας.

49. Δέν εἶναι ἄσχετο τό ὅτι ἡ Πέργαμος ἦταν πατρίδα τῶν δύο πιό διάσημων ἱατρῶν τῆς ἀρχαιότητος, Γαληνοῦ καί Ἱπποκράτους.

50. Ὀνομαζόταν *δὺς νεωκόρος* διότι διέθετε δύο ἱερά πρὸς τιμὴν τῶν αὐτοκρατόρων Αὐγούστου καί Τραϊανοῦ, ἐνῶ τό 214 μ.Χ. ἀπέκτησε καί τήν τρίτη της νεωκορία, χρίζοντας ναό πρὸς τιμὴν τοῦ Καρακάλλα. Θεωρεῖτο ἡ μητρόπολη τῆς καισαρολατρίας. Ὁ τοπικός ἱερέας τοῦ Διὸς ἦταν ὑπερήφανος νά εἶναι καί ἱερεὺς τοῦ

Ἄλλοτε σᾶς εἶχα πεῖ, μοῦ φαίνεται, τό γιατί λατρεύονταν οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ρώμης. Αὐτό γινόταν γιά λόγους ἐθνικῆς ἐνότητος. Γι' αὐτόν τόν λόγο, ὅταν οἱ Χριστιανοί δέν προσέφεραν θυσία στόν θεό αὐτοκράτορα, θεωρεῖτο ὅτι ἔκαναν ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας, δηλαδή ἔγκλημα πού στρεφόταν ἐναντίον αὐτῆς τῆς ὑποστάσεως τῆς ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας. Ἔτσι ἐξηγεῖται, ἄν δέν τό ξέρατε, τό πῶς καί γιατί στρεφόταν μέ τόση μανία ὁ ἐθνικός εἰδωλολατρικός κόσμος ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν. Βέβαια κι ἄλλοι λόγοι ὑπῆρξαν· τελικά ὅμως κατέληξαν οἱ διωγμοί νά ἔχουν αὐτό τό ἐλατήριο.⁵¹

Αὐγούστου (CIG 3569: «...ὁ ἱερεὺς τοῦ Σεβαστοῦ θεοῦ Καίσαρος, ὁ δὲ αὐτὸς... ἱερεὺς τοῦ Διὸς»).

51. Στῇ ρωμαϊκῇ αὐτοκρατορίᾳ πολλές θρησκεῖες ἔγιναν δημοφιλεῖς καί διαδόθηκαν εὐρέως, σέ ἓνα κλίμα σχετικῆς ἀνεξιθρησκίας καί συγκρητισμοῦ. Ὅμως, γιά νά παρασχεθεῖ ἀνεξιθρησκία, ἀπαιτοῦνταν ὡς ὑποχρεωτικὴ ἡ λατρεία τοῦ θεοποιημένου αὐτοκράτορα, ἡ ὁποία λειτουργοῦσε ὡς ὄρκος πίστεως στοῦ κράτος. Ἡ λατρεία αὕτη ἦταν μέν ἀποδεκτὴ ἀπὸ τίς ἄλλες θρησκεῖες, τίς εἰδωλολατρικές, συναντοῦσε ὅμως ὀξεῖες ἀντιδράσεις ἀπὸ πλευρᾶς τῶν αὐστηρὰ μονοθεϊστικῶν καί μὴ συγκρητιστικῶν, Χριστιανισμοῦ καί Ἰουδαϊσμοῦ. Ἡ Σύγκλητος, γιά νά ἀντιμετωπίσει αὐτὴν τὴν βαθύτερη πολυδιάσπαση πίσω ἀπὸ τὴν ἐπιφανειακὴ ἑλληνορωμαϊκὴ ὁμοιογένεια ὥστε νά ἐνισχύσει τὴν ἐνότητα τοῦ ἀχανοῦς κράτους τῆς, τό 27 π.Χ. ἀπένειμε στόν Ὀκταβιανὸν τόν τίτλο τοῦ *Αὐγούστου* (*Σεβαστοῦ*), ἀναγνωρίζοντάς του ἱερές ιδιότητες, ἐνῶ παρὰλληλα διατάχθηκε ἡ θεοποίηση τοῦ Ἰουλίου Καίσαρα, μέ δικούς του ἱερεῖς καί ναοὺς. Ὁ Αὐγουστος δέν σταμάτησε ἐκεῖ, καί ἐπιχείρησε νά συγκεντρώσει ὅλα τὰ σπουδαῖα ἱερατικὰ ἀξιώματα στοῦ πρόσωπό του, ὥστε νά γίνῃ ἡ ὑπέρτατη αὐθεντία τῆς ἐπίσημης κρατικῆς λατρείας. Αὐτὸς κυρίως ἦταν ὁ λόγος γιά τὸν ὁποῖο χρησιμοποιοῦντο ἡ θεοποίηση τοῦ Καίσαρα ὡς ἀσπίδα προστασίας ἐνάντια στὴν ἐσωτερικὴ φθορὰ τῆς ρωμαϊκῆς κοινωνίας.

Σ' ένα τέτοιο λοιπόν περιβάλλον, αφάνταστα ειδωλολατρικό, μέ τον μεγαλύτερο βωμό πού ὑπῆρξε ποτέ στή γῆ, τόν βωμό τοῦ Διός, σ' ένα κέντρο ὅπου λατρευόταν ὁ Καῖσαρ καί ἡ Ρώμη, σέ μία κατείδωλον πόλιν, γεμάτη ἀπό εἰδωλα, στήν πόλη αὐτή πού ὁ ρωμαῖος διοικητής ὀλόκληρης τῆς λεγόμενης Ἀνθυπατικῆς Ἀσίας εἶχε πιθανότατα τήν ἔδρα του, μέσα σ' αὐτή τήν πόλη τώρα γεννιέται, ἀναπτύσσεται καί κινεῖται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἐκκλησία τῆς Περγάμου! Πρὸς αὐτήν τώρα ὁ Κύριος στέλνει τήν ἐπιστολή Του. Νά δεῖτε δηλαδή σέ τί συνθῆκες ἀναπτυσσόταν αὐτή ἡ Ἐκκλησία!⁵²

«Τάδε λέγει ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν.»⁵³

Ἡ ἐπιγραφή τῆς ἐπιστολῆς εἶναι παρμένη ἀπὸ τὴν εἰσαγωγικὴ ὀπτασία τοῦ Χριστοῦ.⁵⁴ Δέν εἶναι ὅλες οἱ ἐπιγραφές τῶν ἐπιστολῶν ἴδιες· γιὰ κάθε ἐπιστολή ὑπάρχει εἰδικὴ ἐπιγραφή πού προσιδιάζει στά χαρακτηριστικά τῆς κάθε Ἐκκλησίας.

Τέθηκε δέ καταλλήλως αὐτό τό σύμβολο, ὅτι κρατᾷ τὴν ὀξεῖα ρομφαία τὴ δίστομη –ἡ ὁποία, κατὰ τὴν εἰσαγωγικὴ ὀπτασία τοῦ εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, ἐξερχόταν ἀπὸ τό στόμα τοῦ Χριστοῦ– γιὰ νά δείξει μέ τόν τρόπο αὐτόν ὅτι ὁ Χριστός εἶναι ἐκεῖνος πού κρατᾷ τὴν κρῖση.⁵⁵

52. «Κατείδωλος ἦν αὕτη ἡ πόλις, πρὸς ἣν ταῦτά φησι, τοὺς ἐν αὐτῇ πιστοὺς δι' ὑπομονὴν πειρασμῶν ἀποδεχόμενος» (Ἀνδρέας Καισαρείας, PG 106, 236D).

53. Βλ. Ἀποκ. 2, 16.

54. Βλ. Ἀποκ. 1, 13-16.

55. Ἐπειδὴ ὁ ρωμαῖος διοικητής τῆς Περγάμου εἶχε τό δικαίωμα

Ἡ δίστομος καὶ ὀξεῖα ρομφαία εἶναι τό σύμβολο τῆς κρίσεως ἀλλά καί τό σύμβολο τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ, ὁ ὁποῖος θά ἀναποδογυρίσει τόν βωμό τοῦ Διός, θά καταστρέψει τά εἰδωλα, καί ἔτσι θά ἐγκατασταθεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ. Γι' αὐτόν τόν λόγο μπαίνει ἀκριβῶς ἐδῶ αὐτό τό σύμβολο.

Μπαίνει ἀκόμη αὐτό τό σύμβολο καί γιά νά δείξει ὅτι ἔπρεπε νά πολεμηθεῖ ὁ διάβολος μ' αὐτή τήν ὀξεῖα ρομφαία.⁵⁶ Θυμηθεῖτε τί λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος γιά τόν Ἀντίχριστο, στήν Β' Πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολή του, ὅτι ὁ Κύριος θά τόν ἀναλώσει, θά τόν καταστρέψει μέ τήν ρομφαία τοῦ στόματός Του.⁵⁷ Ἔ, λοιπόν, τώρα, ὁ διάβολος εἶναι πίσω ἀπό τό πρόσωπο τοῦ Διός, διότι πίσω ἀπό τά πρόσωπα τῶν θεοτήτων πού λατρεύονται λατρεύεται ὁ διάβολος.⁵⁸ Ὁ διάβολος, λοιπόν, πρέπει νά πολεμηθεῖ.

τῆς ἐπιβολῆς τῆς θανατικῆς ποινῆς γιά ἐγκλήματα, γνωστό καί ὡς δικαίωμα τῆς μάχαιρας (*jus gladii*), καί πάντοτε ἔφερε μάχαιρα (Ρωμ. 13,4. Ψαλμ. 44,4), γι' αὐτό ὁ Ἰησοῦς ἐμφανίζεται ἐδῶ ὡς «ὁ ἔχων τὴν ῥομφαίαν τὴν δίστομον τὴν ὀξεῖαν», συμβολίζοντας τό θεϊκό Του δικαίωμα ζωῆς καί θανάτου ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων.

56. «Δίστομον ῥομφαίαν φησὶ ... τὴν κατὰ τῶν ἀσεβῶν ἀπότομον ἀπόφανσιν. Πρὸς τῇ διστόμῳ δὲ καὶ ὀξεῖα αὐτῇ, ἔτι καὶ ταχινή, εἰς ἐκδίκησιν τῶν ἀπειθούντων τοῖς θεοῖς κελεύσμασι.» (Ἀρέθας, PG 106, 534D-536A). Πρβλ. Ἐφεσ. 6, 17.

57. Β' Θεσ. 2, 8.

58. Βλ. Ψαλμ. 95,5. 105,37. Δευτ. 32,17. Βαρ. 4,7. Ἀποκ. 9,20. κ.ἀ. Ἐπίσης ἔχουμε περιπτώσεις, πού ἀναφέρονται στὰ συναξάρια, κατὰ τίς ὁποῖες διάφοροι ἅγιοι, ὅταν συνέτριβαν μέ τή δύναμη τοῦ Θεοῦ τά εἰδωλα, μέσα ἀπ' αὐτά ἔβγαιναν φωνές καί κραυγές. Ἦταν μιά, κατὰ παραχώρηση Θεοῦ, φανερὴ ἀπόδειξη ὅτι πίσω ἀπὸ τά εἰδωλα τῶν ψεύτικων θεῶν κρυβόταν ὁ διάβολος. Βλ. περίπτωσι θεοῦ Δαγών (Ὁμιλία 13η, σελ. 434 κ.ἐ.).

Ἀλλά, ἀγαπητοί μου, μετά τήν εἰσαγωγή αὐτή τῆς ἐπιστολῆς πρὸς τήν Ἐκκλησία τῆς Περγάμου, μπαίνουμε στό κύριο θέμα. Ἐπειδή ὅμως ἡ ὥρα πέρασε, θά συνεχίσουμε, πρῶτα ὁ Θεός, τήν ἐρχόμενη Κυριακή.

Λάρισα, 1 Φεβρουαρίου 1981